

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE NA DAN 31.12.2011.godine

(u skladu sa odlukom Narodne banke Srbije o objavljivanju podataka i informacija banke, Službeni glasnik RS br. 45/2011)

Niš, maj 2012.godine

Aik banka A.D. Niš

www.aikhanka.rs

Sadržaj

1. Uvodne napomene	4
2. Strategija Banke i politike za upravljanje rizicima.....	6
2.1 Strategija upravljanja rizicima.....	6
2.2. Ciljevi i principi upravljanja rizikom likvidnosti	10
2.2.1. Organizacija upravljanja rizikom likvidnosti	11
2.2.2. Ublažavanje rizika likvidnosti.....	11
2.2.3. Izveštavanje o riziku likvidnosti.....	12
2.3. Ciljevi i principi upravljanja kreditnim rizikom.....	13
2.3.1. Organizacija upravljanja kreditnim rizikom.....	13
2.3.2. Ublažavanje kreditnog rizika.....	13
2.3.3. Izveštavanje o kreditnom riziku	14
2.4. Ciljevi i principi upravljanja deviznim rizikom	15
2.4.1. Organizacija upravljanja deviznim rizikom	15
2.4.2. Izveštavanje o deviznom riziku	16
2.4.3. Mere zaštite od deviznog rizika.....	16
2.5. Ciljevi i principi upravljanja rizikom koncentracije.....	16
2.5.1. Organizacija upravljanja rizikom koncentracije.....	17
2.5.2. Ublažavanje rizika koncentracije	17
2.5.3. Izveštavanje o riziku koncentracije	18
2.6. Ciljevi i principi upravljanja rizicima ulaganja Banke.....	18
2.6.1. Organizacija upravljanja rizicima ulaganja Banke.....	19
2.6.2. Ublažavanje rizika ulaganja Banke	19
2.6.3. Izveštavanje o rizicima ulaganja Banke	19
2.7. Ciljevi i principi upravljanja rizikom zemlje.....	20
2.7.1. Organizacija upravljanja rizikom zemlje	21
2.7.2. Ublažavanje rizika zemlje	21
2.7.3. Izveštavanje o riziku zemlje	22
2.8. Ciljevi i principi upravljanja operativnim rizikom	22
2.8.1. Organizacija upravljanja operativnim rizikom.....	23
2.8.2. Ublažavanje operativnog rizika.....	23

2.8.3. Izveštavanje o operativnom riziku	23
3. Kapital banke	24
4. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na adekvatnost kapitala i proces interne procene adekvatnosti kapitala.....	28
4.1. Opis procesa interne procene adekvatnosti kapitala, s kratkim opisom metodologije pojedinačnih rizika	28
4.2. Iznos kapitalnog zahteva za kreditni rizik za klase izloženosti (standardizovani pristup)	34
4.3. Kapitalni zahtev za tržišne rizike.....	34
4.4. Kapitalni zahtev za operativni rizik.....	35
5. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na izloženosti rizicima i pristupe za merenje, odnosno procenu rizika.....	36
5.1. Kreditni rizik	36
5.1.1. Obezvredjenje bilansne aktive i utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama – definicije pojmova.....	36
5.1.2 Opis pristupa i metoda koji se koriste za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.....	38
5.1.3. Raspodela izloženosti Banke prema klasama izloženosti	41
5.1.4 Raspodela izloženosti Banke prema geografskim celinama	42
5.1.5 Raspodela izloženosti Banke prema sektorskoj pripadnosti	43
5.1.6. Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću	44
5.1.7. Promene na ispravkama vrednosti bilansnih potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	46
5.1.8. Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije (po Odluci NBS-e o klasifikaciji)	47
5.1.9. Kreditni rejtinzi	47
5.1.10. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	48
5.2. Rizik druge ugovorne strane (counterparty risk).....	50
5.3. Kamatni rizik	51
5.4. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	52

1. Uvodne napomene

Radi sprovođenja Zakona o bankama („Službeni glasnik RS“ br.107/2005 i br. 91/2010) i odredaba Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke („Službeni glasnik RS“ br. 45/2011), AIK BANKA a.d. Niš (u daljem tekstu: Banka) sastavlja i javno objavljuje akt o Objavljivanju podataka i informacija Banke po stanju na dan 31.12.2011. godine.

Pomenuti Akt se javno objavljuje na internet adresi Banke (www.aikbanka.rs).

Poslovno ime banke je:

Agroindustrijsko komercijalna banka AIK Banka a.d. Niš

AIK banka a.d. Niš (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana 1976. godine kao interna banka Agroindustrijskog kombinata Niš. Interna banka se transformisala u štedno-kreditnu organizaciju (ŠKO) a zatim u zajedničku finansijsku organizaciju (ZFO). Tokom svog rada kao štedno-kreditna i zajednička finansijska organizacija, AIK Banka je kreirala poslovni ugled jake dilersko-brokerske kuće.

AIK Banka je 10. avgusta 1993. godine dobila licencu Narodne banke Jugoslavije (NBj) i počinje sa radom kao banka. Prilagođavajući organizaciju novom Zakonu o bankama i finansijskim organizacijama, 27. juna 1995. godine AIK Banka je registrovana kao akcionarsko društvo za obavljanje klasičnih bankarskih poslova: depozitni, kreditni, diskontni poslovi, emisioni poslovi, depo i garancijski poslovi, platni promet sa inostranstvom.

Banka je kod Privrednog suda u Nišu upisana kao akcionarsko društvo rešenjem Fi 1291/95 od 22. juna 1995. godine.

Sedište Banke je u Nišu, ulica Nikole Pašića 42.

Svoje poslovanje Banka obavlja preko Centrale u Nišu i filijala u: Nišu, Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu, Kruševcu, Leskovcu, Jagodini, Zaječaru, Kraljevu, Čačku, Užicu, Novom Pazaru, Pančevu, Požarevcu, Šapcu, Valjevu, Smederevu, Zrenjaninu, Vrbasu, Somboru i Subotici, što je ukupno: 20 filijala, 40 ekspozitura i 19 šaltera širom Srbije.

Matični broj Banke je 06876366.

Poreski identifikacioni broj Banke je 100618836.

Ukupni regulatorni kapital na dan 31.12.2011. godine iznosi 27.258.967 hiljada dinara i sastoji se u potpunosti od osnovnog kapitala.

Ukupni kapitalni zahtevi za pokriće rizika iznose 10.857.624 hiljada dinara i to za:

- kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane 8.585.183 hiljada dinara,
- tržišni (devizni) rizik 786.365 hiljada dinara,
- operativni rizik 1.486.076 hiljada dinara.

Stopa adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2011. godine iznosi 30,13%.

Na dan 31. decembra 2011. godine, Banka je imala 514 zaposlenih radnika.

2. Strategija Banke i politike za upravljanje rizicima

2.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima predstavlja deo ukupnog sistema upravljanja rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom banke.

Ovu strategiju čini jedan ili više dokumenata kojima se uređuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima banke na dugoročnoj osnovi i kojima je određen odnos banke prema rizicima kojima je ona u svom poslovanju izložena ili može biti izložena, uključujući i rizike koji proizilaze iz makroekonomskog okruženja u kome banka posluje.

Strategija za upravljanje rizicima sadrži :

- pregled i definicije svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena;
- dugoročne ciljeve u upravljanju rizicima utvrđene poslovnom politikom i strategijom banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke.

Strategija upravljanja rizicima se primenjuje na nivou banke.

Dokument se periodično razmatra i po potrebi revidira, a najmanje u slučaju izmene regulatornih zahteva, značajnijih izmena Plana poslovanja, Strategije upravljanja kapitalom ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje.

Kao najznačajniji rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju identifikuju se sledeći rizici:

1. Rizik likvidnosti - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

2. Kreditni rizik – mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik uključuje i:

- **Rezidualni rizik** - koji predstavlja rizik da primenjene tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što se očekivalo, odnosno da njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Banka izložena.
- **Rizik smanjenja vrednosti potraživanja (dilution risk)** jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.
- **Rizik izmirenja/iskoruke** jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu transakcija vezanih za dužničke ili vlasničke hartije od vrednosti (izuzev repo i reverse repo ugovora i ugovora o davanju i uzimanju u zajam hartija od vrednosti) kod kojih postoji neusklađenost između momenta isplate i iskoruke, kao i po osnovu neizmirenih transakcija kao posledica neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne iskoruke na unapred ugovoreni datum.
- **Rizik druge ugovorne strane** jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjenja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

3. Kamatni rizik – rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa;

4. Tržišni rizici - mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki usled kretanja cena na tržištu. Tržišni rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

5. Rizik izloženosti Banke tj. rizik koncentracije – rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru ili vrsti rizika, kao što su:

- velike izloženosti (izloženosti prema jednom licu ili prema grupi međusobno povezanih lica, kao i rizike izloženosti banke prema licima povezanim sa Bankom),
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su: privredni sektori - grane, geografska područja, vrste proizvoda i aktivnosti i sl,
- instrumenti kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti, itd.

6. Rizici ulaganja Banke – obuhvataju rizike ulaganja Banke u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva;

7. Rizik zemlje – rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od tog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

8. Operativni rizik – rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke koji su posledica propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik. **Pravni rizik** podrazumeva mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjenja ugovornih i zakonskih obaveza, kao i usled kazni i sankcija izrečenih od strane nadležnog regulatornog tela.

9. Rizik usklađenosti poslovanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

10. Reputacioni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka poverenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

11. Strateški rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem Banka posluje ili izostanka odgovarajućih reakcija Banke na te promene.

12. Rizik opcija predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu gubitaka u okviru pozicija u opcijama usled kretanja cena opcija na tržištu.

Dugoročni cilj banke u upravljanju rizicima je da se minimiziraju negativni efekti na finansijski rezultat i kapital banke usled izloženosti banke rizicima, jer negativni efekti mogu prouzrokovati kako direktne gubitke prihoda i kapitala, tako i ograničiti sposobnost banke da ostvaruje zacrtane ciljeve.

Banka uspostavlja sveobuhvatan i pouzdan sistem za upravljanje rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti banke i koji obezbeđuje da rizični profil banke bude u skladu sa unapred definisanom sklonošću banke ka rizicima. Banka upravlja rizicima uvođenjem politika i procedura, kao i uspostavljanjem limita za nivoe rizika koji su prihvatljivi za Banku.

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i nadzor nad tim sistemom, usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola, nadzor nad radom Izvršnog odbora, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje i analizu efikasnosti primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikacije, merenja, ublažavanja, praćenja i kontrole i izveštavanja o rizicima kojima je Banka izložena, kao i izveštavanje Upravnog odbora o efikasnosti primene definisanih procedura upravljanja rizicima.

Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje identifikuje, meri, procenjuje i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Sektor je odgovoran za implementiranje i održavanje procedura vezanih za rizike, čime se obezbeđuje nezavisni proces kontrole. Ova jedinica takođe obezbeđuje kompletno obuhvatanje rizika u sistemu merenja i izveštavanja o riziku.

Odbor za reviziju je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio i sprovodi nalaze unutrašnje revizije iz nadležnosti Odbora, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki i predlaže

mere za upravljanje kamatnim rizikom i posebno, rizikom likvidnosti. Takođe, on je primarno odgovoran za finansiranje i likvidnost Banke.

Funkcija Unutrašnje revizije i Odbora za praćenje poslovanja banke sprovodi nezavisno vrednovanje sistema upravljanja rizicima, i vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola.

Banka permanentno prati i meri kapacitet prihvatljivog nivoa izloženosti rizicima uzimajući u obzir ukupnu izloženost svim tipovima rizika i aktivnostima. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali novi rizici. Ove informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru i Izvršnom odboru. Izveštaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, merenje tržišnog rizika, racija likvidnosti i promene profila rizika.

Više rukovodstvo Banke kvartalno razmatra adekvatnost ispravki vrednosti plasmana. Odboru za upravljanje aktivom i pasivom takođe se kvartalno dostavlja izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena. Dnevni izveštaj se dostavlja članovima Izvršnog odbora Banke i relevantnim direktorima o iskorišćenosti tržišnih limita, likvidnosti, deviznog rizika, kao i druge značajne informacije.

Dugoročno Banka mora održavati rizike u propisanim granicama (svaki pojedinačno maksimalno do nivoa propisanog Odlukom Narodne banke Srbije ili internim aktima Banke).

2.2. Ciljevi i principi upravljanja rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog:

- povlačenja postojećih, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Cilj upravljanja rizikom likvidnosti sastoji se u tome da Banka svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj omogućava da u svakom trenutku ispuni svoje dospele obaveze (likvidnost) kao i da trajno ispunjava sve svoje obaveze (solventnost), te da eliminiše mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke. Pri tome Banka postavlja Optimalnu likvidnost kao osnovni postulat načela likvidnosti, što podrazumeva pozicije likvidnosti Banke koje su u stanju da u svakom trenutku zadovolje tražnju za sredstvima depozitara i korisnika usluga s jedne strane i da zadovolje profitne ciljeve utvrđene Poslovnom politikom Banke, uz prihvatljiv nivo rizika, s druge strane.

Banka utvrđuje i održava odgovarajući nivo rezerve likvidnosti u skladu sa analizom ročne neusklađenosti njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki (GAP analiza) za unapred utvrđene periode koji uključuju i period od jednog dana.

2.2.1. Organizacija upravljanja rizikom likvidnosti

Radi adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti, Banka je formirala organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje Banka obavlja. Banka je uspostavila odvojenost funkcija preuzimanja rizika likvidnosti od funkcija podrške i kontrole što omogućava ostvarivanje definisanih ciljeva i principa upravljanja rizikom likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti u nadležnosti je: Sektora za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje; Odbora za likvidnost; Izvršnog odbora; Odbora za praćenje poslovanja Banke i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Sprovođenje strategije upravljanja likvidnošću, je obavezujuće za sve nivoe upravljanja, a sprovode je rukovodioci organizacionih delova Banke, gde se rizik preuzima kroz adekvatnu organizaciju poslovnih zadataka.

2.2.2. Ublažavanje rizika likvidnosti

Ublažavanje rizika likvidnosti predstavlja tehnike preuzimanja, diversifikaciju, prenos, izbegavanje i smanjivanje rizika, odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled izloženosti riziku likvidnosti.

Definisanjem limita izloženosti riziku likvidnosti i mera zaštite od rizika likvidnosti vrši se ublažavanje rizika likvidnosti. Izloženost riziku likvidnosti prati se na nivou eksterno i interno propisanih limita.

Narodna banka Srbije propisala je minimalnu vrednost pokazatelja likvidnosti, što predstavlja eksterni limit izloženosti riziku likvidnosti i isti treba da iznosi:

- a) najmanje 1.0 - kada je obračunat kao prosek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u mesecu,
- b) najmanje 0.8 - kada je obračunat za jedan radni dan i
- c) ne manje od 0.9 duže od tri uzastopna radna dana

Interne limite izloženosti riziku likvidnosti daje Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom predlaže Izvršnom odboru interne limite, a Izvršni odbor utvrđuje limite. Interni limiti izloženosti riziku likvidnosti se posmatraju kao statički i dinamički limiti:

a) statički limiti indikatora likvidnosti:

- indikator gotovine, kao odnos gotovine i gotovinskih ekvivalenata uvećanih za brzo unovčivu aktivu s jedne strane i ukupne aktive s druge strane,
- indikator ukupnih depozita, kao odnos ukupnih depozita uvećanih za uzete kredite od banaka i drugih finansijskih organizacija s jedne strane i ukupnih plasmana s druge strane,
- indikator rezervi, kao odnos gotovine i gotovinskih ekvivalenata s jedne strane i depozita uvećanih za uzete kredite od banaka i drugih finansijskih organizacija s druge strane,

b) dinamički limiti indikatora likvidnosti određeni iznosom kratkoročnog GAP - a likvidnosti,

c) Zaduženost Banke kod jednog ulagača-deponenta ili kreditora i ista ne može biti veća od 20% kapitala Banke osim kada Upravni odbor Banke donese konkretnu Odluku o većoj izloženosti prema konkretnom ulagaču-deponentu.

U cilju uspešnog upravljanja rizikom likvidnosti **Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje** sprovodi kontinuirani proces praćenja pokazatelja likvidnosti, indikatora likvidnosti i GAP –ova likvidnosti u skladu sa usvojenim limitima – ukupno i po valutama.

Banka je Planom poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja – krize likvidnosti i Procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti definisala kvantitativne pokazatelje i utvrdila kritične vrednosti tih pokazatelja koji predstavljaju indikatore ranog upozorenja negativnih tendencija u likvidnoj poziciji Banke kao i aktivnosti i nosioce tih aktivnosti za prevazilaženje problema likvidnosti Banke.

2.2.3. Izveštavanje o riziku likvidnosti

Banka izrađuje i u propisanim rokovima i na propisani način, dostavlja NBS Dnevni izveštaj o pokazatelju likvidnosti - na obrazcu LIK i Mesečni izveštaj o pokazatelju likvidnosti Banke - na obrascu LIKMES u skladu sa Odlukom NBS o izveštavanju banaka.

Dnevni Izveštaj o pokazatelju likvidnosti Banke izrađuje se svakoga dana u Službi za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje i isti se dostavlja Sektoru sredstava, HOV i likvidnosti banke, Odboru za likvidnost i Sektoru za bonitet i upravljanje rizicima. Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje mesečno analizira upravljanje rizikom likvidnosti i tu analizu dostavlja Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom, Odboru za likvidnost i Sektoru sredstava, HOV i likvidnosti banke.

U slučaju utvrđivanja kritično niskog nivoa likvidnosti Odbor za likvidnost banke odmah o tome obaveštava Izvršni odbor banke koji o tome najkasnije narednog radnog dana obaveštava Narodnu banku Srbije.

Odbor za likvidnost Banke, Odbor za reviziju Banke, Interni revizor Banke i Izvršni odbor Banke izveštavaju Upravni odbor banke svako u svom domenu vezano za upravljanje rizikom likvidnosti.

2.3. Ciljevi i principi upravljanja kreditnim rizikom

Kreditni rizik Banke je uslovljen finansijskim stanjem i kreditnom sposobnošću dužnika kao i kvalitetom sredstava obezbeđenja potraživanja Banke. Kreditni rizik se ne može izbeći u celosti već se može samo držati u određenim okvirima koji su podnošljivi za Banku.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Prilikom preuzimanja rizika pri odobravanju plasmana Banka procenjuje mogućnost nastanka gubitaka sa ciljem da se obim rezerve za procenjene gubitke po osnovu odobrenih plasmana održava u okvirima koje može da podnese kapital i finansijski rezultat Banke. Pri ostvarivanju navedenog cilja Banka se vodi principima u okviru Strategije upravljanja rizicima i Strategije i plana kapitala.

2.3.1. Organizacija upravljanja kreditnim rizikom

U upravljanju kreditnim rizikom učestvuju:

- organizacione jedinice Banke: Sektor sredstava, HoV i likvidnosti, Sektor za poslove plasmana pravnim licima, Sektor za poslove sa stanovništvom, malim i srednjim preduzećima i platni promet, Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje, Sektor računovodstva, Sektor novih bankarskih tehnologija i upravljanje projektima i Sektor za poslove dilersko brokerskog društva (u daljem tekstu: Sektori), i Filijale Banke sa svojim organizacionim jedinicama (službama, ekspoziturama, šalterima).
- organi Banke: Upravni odbor Banke, Izvršni odbor Banke, Odbor za reviziju Banke, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke, Kreditni odbor Banke, svaki u domenu svojih nadležnosti.

2.3.2. Ublažavanje kreditnog rizika

Ublažavanje kreditnog rizika **vrši se korišćenjem tehnika ublažavanja** kreditnog rizika shodno Odluci NBS-e o adekvatnosti kapitala banaka. Banka može koristiti više od jednog instrumenta kreditne zaštite za smanjenje kreditnog rizika po osnovu jedne izloženosti pod uslovom da tu izloženost podeli tako da svaki njen deo bude pokriven jednim instrumentom kreditne zaštite. Obračun iznosa aktive ponderisane kreditnim rizikom za svaki

tako pokriven deo vrši se u svemu u skladu sa odredbama pomenute Odluke o adekvatnosti kapitala.

Ublažavanje rizika se postiže:

- doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovom Aktu,
- analiziranjem stanja i strukture, tj. kvaliteta kreditnog portfolija Banke (tromesečno),
- praćenjem izmena stanja i strukture kreditnog portfolija Banke (tromesečno), predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka rizika, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju povećanja nivoa kreditnog rizika.

2.3.3. Izveštavanje o kreditnom riziku

Politikama i procedurama za identifikovanje i upravljanje lošom aktivom utvrđena je obaveza da Služba plasmana u centrali Banke kao i rukovodioci Regionalnih centara ili glavnih filijala Banke o potraživanjima sa statusom „Default” kao i o preduzetim merama i radnjama za njihovu naplatu ili regulisanje, jednom mesečno i to do 20-og u tekućem mesecu za prethodni mesec, u pismenoj formi izveštavaju Rukovodioca Sektora za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje kao i Izvršni odbor Banke.

Izvršni odbor Banke u okviru izveštaja koji jednom u toku poslovnog tromesečja dostavlja Upravnom odboru Banke, izveštava Upravni odbor Banke o lošoj aktivni.

Organizacione jedinice za plasmane pravnim licima i stanovništvu (u filijalama i Centrali Banke) i Izvršni odbor Banke, kontinuirano prate (svako sa svog nivoa) izmirivanje obaveza prema Banci od strane dužnika iz loše aktive i međusobno se informišu o daljim aktivnostima.

Na sastanku sa Rukovodiocima Regionalnih centara, a najmanje jednom u tri meseca, sagledava se mogućnost naplate potraživanja kvalifikovanog kao loša aktiva, kao i dalje postupanje prema svakom konkretnom dužniku iz okvira „loše aktive” i utvrđuju konkretna postupanja u cilju omogućavanja naplate potraživanja u budućnosti.

Služba za bonitet i upravljanje rizicima tromesečno izrađuje i dostavlja Izvršnom odboru Banke Izveštaj o kvalitetu kreditnog portfolia.

Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje mesečno izrađuje detaljne analize pojedinih vrsta rizika.

Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje tromesečno izrađuje Izveštaj o operativnim rizicima i isti je sastavni deo ukupnog Izveštaja o upravljanju rizicima koji takođe sadrži i rekapitulaciju podataka o: riziku likvidnosti, deviznom riziku, kamatnom riziku, riziku ulaganja.

Sastavni deo ovog Izveštaja o upravljanju rizicima je i Izveštaj o kvalitetu kreditnog portfolia Banke.

S obzirom na propisanu obavezu Banke da Narodnoj banci Srbije tromesečno dostavlja izveštaje o iznosu obračunate rezerve za procenjene gubitke i o klasifikaciji svoje bilansne aktive i vanbilansnih stavki, Banka ove izveštaje dostavlja Narodnoj banci na obrascima i u rokovima (do datuma) koje je svojim odlukama propisala Narodna banka Srbije.

2.4. Ciljevi i principi upravljanja deviznim rizikom

Devizni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog promene deviznog kursa. Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja.

Osnovni cilj Banke u upravljanju deviznim rizikom jeste da Banka svojom deviznom imovinom i deviznim obavezama upravlja na način koji joj omogućava da u svakom trenutku ispuni sve svoje dospele devizne obaveze (likvidnost), kao i da trajno ispunjava sve svoje obaveze (solventnost), i tako eliminiše mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke. Upravljanje deviznom likvidnošću zbirno po svim valutama i pojedinačno po značajnim valutama za Banku obavlja se kroz svakodnevno praćenje plana pregleda priliva i odliva u valuti – ukupno za sve valute.

U funkciji upravljanja deviznim rizikom Banka koristi limit koji je propisala Narodna banka Srbije, kao i interni limit koji utvrđuje Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje. Osnov za upravljanje deviznim rizikom jeste uspostavljanje adekvatne ročne strukture aktive i pasive kao baze za operativnu, kratkoročnu deviznu likvidnost. U tom smislu, rizikom devizne likvidnosti upravlja se dugoročno i kratkoročno.

2.4.1. Organizacija upravljanja deviznim rizikom

Radi adekvatnog upravljanja deviznim rizikom, Banka formira organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje ona obavlja, kao i uspostavljanju odvojenosti funkcija preuzimanja deviznog rizika od funkcija podrške i kontrole i ista omogućava ostvarivanje utvrđenih ciljeva i principa upravljanja deviznim rizikom. Upravljanje deviznim rizikom u nadležnosti je: Sektora za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje, Odbora Banke za likvidnost, Izvršnog odbora, Odbora za praćenje poslovanja Banke kao i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

2.4.2. Izveštavanje o deviznom riziku

Banka izrađuje i u propisanim rokovima i na propisani način, dostavlja NBS dnevni izveštaj o pokazatelju deviznog rizika - na obrascu DEV i mesečni izveštaj o pokazatelju deviznog rizika Banke - na obrascu DEVMES u skladu sa Odlukom NBS o izveštavanju banaka.

Takođe postoje i interni izveštaji (dnevni i mesečni) koji se izrađuju u Službi za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje i isti se dostavljaju Sektoru sredstava, HOV i likvidnosti banke, Odboru za likvidnost, Sektoru za bonitet i upravljanje rizicima, Sektoru za poslove plasmana pravnim licima – dinarske i devizne, Izvršnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom. Odbor za likvidnost Banke, Odbor za reviziju Banke, Interni revizor Banke i Izvršni odbor Banke izveštavaju Upravni odbor banke svako u svom domenu vezano za upravljanje deviznim rizikom.

2.4.3. Mere zaštite od deviznog rizika

Mere koje Banka koristi za ublažavanje deviznog rizika mogu biti:

- 1) kratkoročne mere – odnose se na zatvaranje kratkoročnih GAP-ova likvidnosti i usklađivanje sa definisanim limitima;
- 2) dugoročne mere – odnose se na zatvaranje dugoročnih GAP-ova likvidnosti i usklađivanje sa limitima u dugom roku.

Kratkoročne mere zaštite od deviznog rizika predlažu i sprovode zajedno Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje i Služba Banke za devizna sredstva i održavanje devizne likvidnosti.

Dugoročne mere zaštite od deviznog rizika Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje predlaže Odboru za upravljanje aktivom i pasivom.

Preventivne mere zaštite se odnose na prevazilaženje identifikovanih tekućih i projektovanih budućih izloženosti deviznom riziku.

Mere zaštite podrazumevaju upravljanje aktivom i pasivom u cilju usklađivanja priliva i odliva sredstava, kao i usklađivanja strukture izvora sredstava i plasmana.

2.5. Ciljevi i principi upravljanja rizikom koncentracije

Cilj upravljanja rizikom koncentracije sastoji se u tome da Banka identifikuje izloženost prema pojedinim dužnicima, grupama povezanih dužnika ili prema licima povezanim sa Bankom i da iznos tih izloženosti (tj. deo svog kreditnog portfolia) u svakom

trenutku održava u okviru određenih limita (utvrđenih Zakonom o bankama, Odlukom NBS o upravljanju rizicima ili interno propisanim limitima).

Još jedan od ciljeva upravljanja rizikom koncentracije je i formiranje baze podataka o grupama međusobno povezanih dužnika ili lica-dužnika povezanih sa Bankom a sve u cilju svođenja ovog rizika na najmanju moguću meru, odnosno na prihvatljiv nivo koji će obezbediti ostvarenje planiranih poslovnih ciljeva Banke.

Rizik koncentracije odnosi se na:

- velike izloženosti;
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i sl.;
- instrumente kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti.

Rizik izloženosti Banke obuhvata rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica kao i rizik izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

2.5.1. Organizacija upravljanja rizikom koncentracije

Radi adekvatnog upravljanja rizikom koncentracije - izloženosti, Banka formira organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje ona obavlja i koja omogućava ostvarivanje utvrđenih ciljeva i principa upravljanja ovim rizikom.

U upravljanju ovim rizikom učestvuju: zaposleni (referenti i rukovodioci) u organizacionim jedinicama Banke (ekspoziture, filijale, službi sredstava, plasmana i drugih u Centrali Banke, saradnici u Sektoru za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje) kao i odbori Banke (Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke i dr), svaki u domenu svojih nadležnosti.

2.5.2. Ublažavanje rizika koncentracije

Ublažavanje rizika koncentracije Banka sprovodi aktivnim upravljanjem kreditnim portfoliom, kao i prilagođavanjem nivoa izloženosti Banke uspostavljenim limitima izloženosti.

Radi obračuna limita izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica Banka može umanjiti izračunatu izloženost (u skladu s odredbama Odluke o upravljanju rizicima) za:

- 1) efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika
- 2) određene izloženosti

2.5.3. Izveštavanje o riziku koncentracije

Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje - Služba za bonitet i upravljanje rizicima prati izloženost Banke prilikom svakog zahteva za povećanje izloženosti i zadužen je da izloženost Banke “drži” u okviru, odnosno ispod propisanih limita. Ova Služba tromesečno izrađuje i dostavlja Izvršnom odboru Banke Izveštaj o kvalitetu kreditnog portfolia koji pored podataka vezanih za strukturu kreditnog portfolia (kreditni rizik) sadrži informacije o riziku koncentracije plasmana, uticaju promena u finansijskom stanju dužnika izazvanih povećanjem kreditno-deviznog rizika za potraživanja ugovorena u valuti ili u dinarima s valutnom klauzulom, kao i o riziku izloženosti Banke (sektorska struktura, granska struktura portfolia, izloženost prema grupama međusobno povezanih dužnika, izloženost prema licima povezanim sa Bankom, pokrivenost potraživanja kolateralima).

Sektor računovodstva, odnosno Samostalni stručni saradnik za izveštavanje Narodne banke Srbije na bazi podataka iz postojeće Baze Banke, a u skladu sa Metodologijom NBS za izradu izveštaja o velikim izloženostima banke, izrađuje propisane izveštaje (VI-LI I VI-GPL) i odgovara za sveobuhvatnost i tačnost istih.

Same izveštaje o velikim izloženostima tj. izveštaje koji se na obrascima:

- VI-LI – obrazac o velikim izloženostima banke prema limitima izloženosti i
- VI-GPL – obrazac o velikim izloženostima prema grupi povezanih lica (i druge ukoliko i kada ih propiše Narodna banka Srbije),

u vidu elektronske poruke, u propisanom formatu i u propisanim rokovima, Narodnoj banci Srbije dostavlja ovlašćeno lice iz IT-a tj. Sektora novih bankarskih tehnologija i upravljanje projektima i isto je odgovorno za semantičku i sintaktičku tačnost ovih izveštaja.

2.6. Ciljevi i principi upravljanja rizicima ulaganja Banke

Rizici ulaganja Banke obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i rizike ulaganja u sopstvena osnovna sredstva.

Cilj upravljanja rizicima ulaganja sastoji se u tome da Banka identifikuje ukupni obim sopstvenih ulaganja u udelima i/ili akcijama drugih pravnih lica kao i u sopstvena osnovna sredstva i da taj obim ulaganja održava u propisanim granicama u odnosu na svoj kapital (u skladu sa: odredbama Zakona o bankama, Odlukom NBS-e o upravljanju rizicima ili interno propisanim limitima). Cilj upravljanja rizicima ulaganja je i formiranje baze podataka o njenim ulozima u kapital drugih pravnih lica radi evidentiranja i praćenja iznosa ulaganja koji

će, ukoliko je prekoračen limit definisan Odlukom NBS-e o adekvatnosti kapitala, predstavljati odbitnu stavku od kapitala Banke.

2.6.1. Organizacija upravljanja rizicima ulaganja Banke

Radi adekvatnog upravljanja rizicima ulaganja, Banka formira organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje ona obavlja i koja omogućava ostvarivanje utvrđenih ciljeva i principa upravljanja ovim rizicima.

U upravljanju ovim rizicima učestvuju: organizacione jedinice Banke, sektori i službe čije poslovne aktivnosti obuhvataju ulaganja banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva (Sektori sredstava, HoV i likvidnosti, Sektor računovodstva i Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje – u daljem tekstu: Sektori Banke), kao i organi Banke - Skupština Banke, Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke. Razmena informacija (podataka, obaveštenja, izveštaja, predloga, odluka, i sl.) između organizacionih jedinica Banke i organa Banke u sistemu upravljanja rizicima ulaganja obavlja se u pisanoj formi.

2.6.2. Ublažavanje rizika ulaganja Banke

Ublažavanje rizika ulaganja podrazumeva utvrđivanje mera i pravila za primenu tih mera, koje se odnose na preuzimanje, smanjenje, diversifikaciju, prenos i izbegavanje rizika koje je Banka identifikovala, izmerila i procenila.

Ublažavanje rizika ulaganja se postiže:

- doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovoj Odluci,
- izračunavanjem i praćenjem izmena iznosa ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva Banke,
- praćenjem usklađenosti poslovanja Banke sa uspostavljenim limitima za upravljanje rizicima ulaganja,
- predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka narušavanja propisanih limita ulaganja, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju kritično visokog nivoa rizika ulaganja.

2.6.3. Izveštavanje o rizicima ulaganja Banke

Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje - Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje prati izloženost Banke rizicima ulaganja

prilikom svakog zahteva za ulaganjem kapitala Banke i zadužen je da izloženost Banke ovim rizicima “drži” u okviru, odnosno ispod propisanih limita. Ova Služba tromesečno izrađuje i dostavlja Izvršnom odboru Banke Izveštaj o upravljanju rizicima u okviru koga se analiziraju i ukupna ulaganja Banke u drugim licima i u osnovnim sredstvima.

Sektor računovodstva, odnosno Samostalni stručni saradnik za izveštavanje Narodne banke Srbije na bazi podataka iz postojeće Baze Banke a u skladu sa Odlukom NBS-e o izveštavanju banaka, izrađuje propisane izveštaje (UB i UFS) i odgovara za sveobuhvatnost i tačnost istih.

Same izveštaje o ulaganjima Banke tj. izveštaje koji se na obrascima:

- UB – obrazac „Pregled ulaganja banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva banke“i
- UFS – obrazac „Pregled ulaganja banke u lica u finansijskom sektoru“,

u vidu elektronske poruke, u propisanom formatu i u propisanim rokovima, Narodnoj banci Srbije dostavlja ovlašćeno lice iz IT-a tj. Sektora novih bankarskih tehnologija i upravljanje projektima i isto je odgovorno za semantičku i sintaktičku tačnost ovih izveštaja.

2.7. Ciljevi i principi upravljanja rizikom zemlje

Cilj upravljanja rizikom zemlje sastoji se u tome da Banka identifikuje izloženost prema pojedinim dužnicima, grupama povezanih dužnika ili prema licima povezanim sa Bankom koja su sa sedištem ili prebivalištem van naše zemlje tj. van Republike Srbije i da iznos tih izloženosti (tj. deo svog kreditnog portfolija) u svakom trenutku održava u okviru određenih limita (utvrđenih Zakonom o bankama, Odlukom NBS o upravljanju rizicima ili interno propisanim limitima). Banka potraživanja od ovih lica i/ili lica povezanih sa njima treba da prati pojedinačno po zemljama porekla ovih lica, da prati urednost i eventualnu docnju u izmirivanju njihovih obaveza prema Banci, da prati pokrivenost potraživanja od ovih dužnika određenim kolateralima itd.

Još jedan od ciljeva upravljanja rizikom zemlje je i formiranje adekvatne baze podataka o dužnicima sa sedištem ili prebivalištem van naše zemlje a sve u cilju svođenja ovog rizika na najmanju moguću meru, odnosno na prihvatljiv nivo koji će obezbediti ostvarenje planiranih poslovnih ciljeva Banke.

2.7.1. Organizacija upravljanja rizikom zemlje

U upravljanju ovim rizikom učestvuju:

- zaposleni (referenti i rukovodioci) u organizacionim jedinicama Banke čije poslovne aktivnosti obuhvataju prikupljanje sredstava ili odobravanje plasmana Banke licima sa sedištem ili prebivalištem van teritorije Republike Srbije (ekspoziture, filijale, službe i sektori u Centrali Banke i to: Sektor sredstva, HoV i likvidnosti, Sektor poslova sa stanovništvom, malim i srednjim preduzećima i platni promet, Sektor za poslove plasmana pravnim licima-dinarske i devizne, Sektor za računovodstvo, Sektor novih bankarskih tehnologija, Sektor za poslove dilersko-brokerskog društva kao i saradnici u Sektoru za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje,
- organi-odbori Banke: Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke, Kreditni odbor Banke, svaki u domenu svojih nadležnosti.

2.7.2. Ublažavanje rizika zemlje

Ublažavanje rizika podrazumeva utvrđivanje mera i pravila za primenu tih mera, koji se odnose na preuzimanje, smanjenje, diversifikaciju, prenos i izbegavanje rizika koje je Banka identifikovala, izmerila i procenila.

Ublažavanje rizika se postiže:

- doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa,
- izračunavanjem i praćenjem izmena stanja potraživanja Banke od lica čija država porekla nije Republika Srbija,
- utvrđivanjem rejtinga države porekla dužnika,
- praćenjem usklađenosti poslovanja Banke sa uspostavljenim limitima za upravljanje rizikom zemlje,
- predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka ugrožavanja uspostavljenih limita izloženosti Banke riziku zemlje, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju kritično visokog nivoa rizika zemlje. Kritično visokim nivoom rizika zemlje smatra se situacija kada Banka ima izloženost riziku zemlje na nivoima višim od onih koji su usvojeni od strane nadležnih organa Banke.

2.7.3. Izveštavanje o riziku zemlje

Kreditni odbor Banke odlučuje o plasmanima u okvirima utvrđenim aktima Banke licima čija država porekla nije Republika Srbija uvažavajući i uticaj rizika zemlje. Izveštavanje po ovoj vrsti rizika vrši se do 20-og u tekućem mesecu za prethodno poslovno tromesečje: Izvršnom odboru Banke, Odboru Banke za upravljanje aktivom i pasivom.

Sektor za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje - Služba za bonitet i upravljanje rizicima prati izloženost Banke riziku zemlje prilikom svakog zahteva za povećanje izloženosti i zadužen je da izloženost Banke “drži” u okviru, odnosno ispod propisanih limita. Ova Služba tromesečno izrađuje i dostavlja Izvršnom odboru Banke Izveštaj o kvalitetu kreditnog portfolia koji pored podataka vezanih za strukturu kreditnog portfolia (kreditni rizik) sadrži i informacije o:

- riziku koncentracije plasmana,
- uticaju promena u finansijskom stanju dužnika izazvanih povećanjem kreditno-deviznog rizika za potraživanja ugovorena u valuti ili u dinarima s valutnom klauzulom,
- riziku izloženosti Banke (sektorska struktura, granska struktura portfolia, izloženost prema grupama međusobno povezanih dužnika, izloženost prema licima povezanim sa Bankom, pokrivenost potraživanja kolateralima),
- riziku zemlje.

2.8. Ciljevi i principi upravljanja operativnim rizikom

Pod operativnim rizikom se podrazumeva rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Cilj upravljanja operativnim rizikom sastoji se u tome da Banka: identifikuje događaje koji predstavljaju izvore operativnog rizika, identifikovane događaje klasifikuje u unapred određene kategorije događaja po kojima nastaju gubici, da prati njihovu učestalost i značaj po definisanim linijama poslovanja u skladu sa organizacijom i delatnošću Banke, i da formira bazu podataka o događajima nastalim po osnovu operativnog rizika.

2.8.1. Organizacija upravljanja operativnim rizikom

U upravljanju operativnim rizikom učestvuju: organizacione jedinice Banke (ekspoziture, filijale, službe sredstava, plasmana, platnog prometa i druge službe u Centrali Banke, saradnici u Sektoru za bonitet, upravljanje rizicima, kontrolu rizika i izveštavanje), kao i Organi Banke (Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju i drugi), svaki od njih u svom domenu nadležnosti.

2.8.2. Ublažavanje operativnog rizika

Ublažavanje rizika podrazumeva utvrđivanje mera i pravila za primenu tih mera, koji se odnose na preuzimanje, smanjenje, diversifikaciju, prenos i izbegavanje rizika koje je Banka identifikovala, izmerila i procenila. Ublažavanje rizika se postiže: doslednom primenom postupaka identifikacije, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke; predlaganjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke, mera kojima će se preventivno delovati, odnosno kontrolisati, smanjivati i otklanjati uzroke operativnog rizika; kontinuiranim praćenjem i analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke, mera preduzetih u cilju adekvatnog upravljanja operativnim rizikom.

Na osnovu rezultata aktivnosti identifikacije i procene operativnog rizika definišu se mere za ublažavanje operativnog rizika.

2.8.3. Izveštavanje o operativnom riziku

Zaposleni zaduženi za upravljanje operativnim rizikom a raspoređeni u Službi za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje redovno prate izloženost Banke ovom riziku po vrstama, uzrocima i značaju događaja i o tome redovno izveštavaju rukovodstvo Banke. Oni takođe obaveštavaju rukovodstvo i o merama preduzetim za ublažavanje ovog rizika.

Odlukom o izveštavanju o adekvatnosti kapitala banke definisana je obaveza Banke da Narodnoj banci Srbije dostavlja Izveštaj o kapitalnom zahtevu za operativni rizik – na Obrascu OR, bez obzira na to koji pristup za izračunavanje kapitalnog zahteva za ovaj rizik Banka primenjuje.

Služba za bankarsku podršku, kontrolu rizika i izveštavanje, jednom kvartalno, a po potrebi i u kraćem roku, izrađuje i dostavlja Izveštaj o operativnom riziku Izvršnom odboru banke (kao sastavni deo Izveštaja o upravljanju rizicima), Odboru za reviziju banke i Sektoru unutrašnje revizije Banke. Izvršni odbor (u okviru Izveštaja koji tromesečno dostavlja Upravnom odboru) izveštava Upravni odbor i o operativnom riziku.

3. Kapital banke

U skladu sa osnivačkim aktima Banke, kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala, rezervi i akumulirane dobiti Banke.

Na dan 31. decembra 2011. godine kapital Banke čine:

Struktura kapitala	U 000 din.
Aksijski kapital	26.210.091
Rezerve	0
Revalorizacione rezerve	10.029
Rezerve iz dobiti	17.639.522
Nerealiz. gubici po osn. HOV raspoloživih za prodaju	-3.016
Akumulirani rezultat	2.973.676
Stanje na dan 31.12.2011.	46.830.302

Struktura kapitala

							U 000 din.
Elementi	Aksijski kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Revalorizacije rezerve	Akumulirani rezultat	Gubici po osn. HOV rasp. za prodaju	Ukupno
Stanje na 01.01.2011.	18.232.641	7.157.924	13.165.376	21.353	5.590.832	-229	44.167.897
Raspodela dobiti	819.526	0	4.474.146	0	(5.590.832)	0	-297.16
Efekat revalorizacije	0	0	0	-11.324	0	-2.787	-14.111
Rez. poslovanja za 2011.	0	0	0	0	2.973.676	0	2.973.676
Stanje 31.12. 2011.	19.052.167	7.157.924	17.639.522	10.029	2.973.676	-3.016	46.830.302

Strukturu kapitala Banke na dan 31. decembar 2011. godine čine: aksijski kapital (40,68%), emisiona premija (15,28%), rezerve iz dobiti (37,67%), revalorizacije rezerve (0,02%) i akumulirani rezultat - dobit (6,35%).

Aksijski kapital Banke u iznosu od RSD 19.052.167 hiljada čine: obične – redovne akcije (RSD 16.569.600 hiljada ili 86,97% ukupnog akcijskog kapitala) i prioritetne akcije (RSD 2.482.567 hiljade ili 13,03% ukupnog akcijskog kapitala).

Akcijski kapital Banke u iznosu od RSD 19.052.167 hiljada čine: obične – redovne akcije (RSD 16.569.600 hiljada ili 86,97% ukupnog akcijskog kapitala) i prioritetne akcije (RSD 2.482.567 hiljade ili 13,03% ukupnog akcijskog kapitala).

Ukupan kapital Banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke od kapitala.

U osnovni kapital se uključuje:

- akcijski kapital upisan i uplaćen po osnovu izdatih običnih i preferencijalnih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija (u iznosu nominalne vrednosti uplaćenih običnih i preferencijalnih akcija),
- pripadajuća emisiona premija, tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti upisanih običnih i preferencijalnih akcija,
- rezerve iz dobiti,
- dobit Banke.

Dopunski kapital Banke čini zbir:

- nominalne vrednosti uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija Banke,
- dela pozitivnih revalorizacionih rezervi banke.

Odbitne stavke od ukupnog kapitala su:

- nematerijalna ulaganja,
- iznos običnih i preferencijalnih akcija Banke koje je Banka uzela u zalogu u iznosu vrednosti potraživanja obezbeđenih zalogom akcija,
- regulatorna usklađivanja vrednosti i to iznos nerealizovanih gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju kao i
- iznos ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu iznad 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica i
- iznos potrebne rezerve iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama Banke.

STRUKTURA KAPITALA
(izvod iz obrasca KAP sa stanjem na dan 31.12.2011.)

	U 000 din.
ELEMENTI KOJI SE UKLJUČUJU U OSNOVNI KAPITAL:	41.442.254
Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferenc. kumulativnih akcija	16,644,808
Emisiona premija	7,157,924
Rezerve iz dobiti	17,639,522
Neraspoređena dobit ranijih godina	0
ELEMENTI KOJI UMANJUJU OSNOVNI KAPITAL:	93.178
Nematerijalna ulaganja	48,463
Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferenc. kumulativnih akcija	41,700
Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	3,015
ELEMENTI KOJI SE UKLJUČUJU U DOPUNSKI KAPITAL:	2.416.385
Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija	2,407,359
Deo revalorizacionih rezervi banke	9,026
ELEMENTI KOJI UMANJUJU DOPUNSKI KAPITAL:	115.108
Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu	115,108
ODBITNE STAVKE OD KAPITALA:	16,391,386
Od čega : umanjenje osnovnog kapitala	14,090,109
Od čega : umanjenje dopunskog kapitala	2,301,277
Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od od 10% kapitala tih banaka , odnosno drugih lica	29,080
Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finasijskom sektoru	230
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke u skladu sa tačkom 427. stav 1. odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	16,362,076
UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	27,258,967
UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	0

Banka je dužna da radi stabilnosti i sigurnosti poslovanja, odnosno ispunjenja obaveza prema poveriocima, pokazatelj adekvatnosti svog kapitala održava na nivou koji nije niži od 12% a u skladu sa Odlukom NBS-e o adekvatnosti kapitala banaka. Pomenuti pokazatelj, izračunat na osnovu finansijskih izveštaja sastavljenih od strane rukovodstva Banke, iznosi **30,13 %** na dan 31. decembra 2011. godine.

Pored toga, Banka je dužna da novčani deo akcijskog kapitala održava na nivou od EUR 10.000 hiljada. Na dan 31. decembar 2011. godine, novčani deo akcijskog kapitala Banke je daleko iznad minimalnog propisanog iznosa.

Pregled usaglašenosti pokazatelja Banke sa zahtevima NBS dostavljeni su Narodnoj banci u propisanom roku i na propisani način (Obrazac PAK i Obrazac KAP).

4. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na adekvatnost kapitala i proces interne procene adekvatnosti kapitala

4.1. Opis procesa interne procene adekvatnosti kapitala, s kratkim opisom metodologije pojedinačnih rizika

Jedan od ključnih elemenata u Bazel 2 okviru je zahtev za internom procenom adekvatnosti kapitala (*ICAAP*). Regulatorni zahtevi koji se odnose na Stub 2 i *ICAAP* su u velikoj meri zasnovani na principima. Ključni zahtevi ovog procesa koji su definisani Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima banaka su:

- *ICAAP* je obaveza Banke;
- *ICAAP* treba da bude dokumentovan, da odgovara prirodi, obimu i složenosti aktivnosti Banke, u skladu sa Strategijom i politikom Banke za upravljanje rizicima, kao i strategijom i planom upravljanja kapitalom Banke;
- *ICAAP* da bude zasnovan na identifikaciji, merenju i proceni rizika
- *ICAAP* treba da pruža sveobuhvatnu procenu rizika, kao i da pokriva sve materijalno značajne rizike kojima je Banka izložena ili može biti izložena.
- *ICAAP* treba da bude integralni deo procesa upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci.

Ovaj proces se sastoji od **podprocesa planiranja** i **podprocesa praćenja**. U planiranje, između ostalog, spadaju identifikacija rizika i procena materijalne značajnosti istih, procena pojedinačnih kapitalnih zahteva i proračun ukupnog internog kapitala. Podproces planiranja obuhvata, pre svega, praćenje bančinog profila rizika, kapitalne pozicije i performansi u poređenju sa *ICAAP* planovima kao i redovno sprovođenje stres testiranja za sve materijalno značajne rizike i za interni kapital. Ovi podprocesi garantuju planiranje unapred kao i kontinuitet *ICAAP* – a kako je navedeno u regulatornim zahtevima.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je materijalno značajan za AIK banku i interni kapitalni zahtevi će se obračunavati za ovu vrstu rizika. AIK Banka se opredelila za standardizovani pristup po Odluci NBS o adekvatnosti kapitala banke (Službeni glasnik RS, broj 46/2011).

Aktiva banke ponderisana kreditnim rizikom predstavlja zbir vrednosti pozicija bilansne aktive i vanbilansnih stavki pomnoženih odgovarajućim ponderima kreditnog rizika. Vrednost pozicija bilansne aktive, radi obračuna aktive ponderisane kreditnim rizikom, jednaka je iznosu bruto knjigovodstvene vrednosti tih pozicija umanjenoj za ispravke vrednosti i za potrebnu rezervu za procenjene gubitke.

Interni kapitalni zahtev za kreditni rizik se izračunava po sledećoj formuli:

$$CR = \sum_i 0,12 * RW_i * Exp_i$$

gde je RW_i ponder kreditnog rizika, a Exp_i vrednost izloženosti.

Za potrebe stres testiranja, Banka postavlja scenario u kome će se kvalitet kreditnog portfolija značajno pogoršati.

Rizik koncentracije

U okviru kreditnog rizika, posebno se razmatra rizik koncentracije. Postoje dva glavna izvora rizika koncentracije u kreditnom portfoliju: individualna koncentracija (materijalno značajna koncentracija pojedinačnih izloženosti koje čine značajan deo portfolija) i sektorska koncentracija (materijalno značajna koncentracija na industrijskim sektorima). Rizik koncentracije najviše je izražen u portfoliju privrede, jer je portfolio stanovništva diverzifikovan pa se očekuje da koncentracija u ovom portfoliju bude nematerijalna. Banka je odlučila da usvoji pristup propisan od strane regulatora Španije, a koji i NBS koristi u svojim analizama. Ovaj pristup efikasno prilagođava zahteve regulatornog kapitala u skladu sa standardizovanim pristupom, dodajući na njega iznos kapitalnog zahteva koji proizilazi iz individualne koncentracije i iznos za koncentraciju grane industrije. Pristup se zasniva na izračunavanju Herfindal-Hiršman indeksa. Opšta formula ovog indeksa glasi:

$$HHI = \frac{\sum_{i=1}^N EAD_i^2}{\left(\sum_{i=1}^N EAD_i \right)^2}$$

gde je EAD_i iznos pojedinačne izloženosti. Ovaj indeks, u stvari, predstavlja sumu kvadriranih učešća pojedinačnih izloženosti u kvadratu ukupne izloženosti (aktive Banke, kredita, depozita...).

Individualni indeks koncentracije se izračunava za onaj broj najvećih izloženosti po pojedinačnim dužnicima, odnosno grupama povezanih lica koja čine aproksimativno 80% kreditnog portfolija Banke na dan obračuna, pomnožen sa 100 i pomnožen njihovim procentualnim učešćem u ukupnom portfoliju Banke. Nakon izračunavanja indeksa, Banka procenjuje „dodatnu stopu“ i tada, pomoću kapitalnog zahteva za kreditni rizik, izračunava interni kapitalni zahtev za individualnu koncentraciju.

U cilju utvrđivanja sektorske koncentracije, Banka najpre mapira izloženosti prema ekonomskim sektorima, a zatim procenjuje vrednost Herfindal-Hiršman indeksa.

U svrhu stres testiranja Banka polazi od pretpostavke povećanja izloženosti prema najvećim klijentima kao i povećanja koncentracije u dve privredne grane kojima je banka u najvećoj meri izložena.

Tržišni rizik

S obzirom da je tržišni rizik uključen u obračun regulatornog kapitala u okviru stuba 1, tržišni rizik se smatra materijalno značajnim. Imajući u vidu da Banka ima malu izloženost u knjizi trgovanja, ne postoji potreba razvoja sofisticiranijeg pristupa od pristupa propisanog od strane Narodne banke Srbije za svrhe obračuna regulatornog kapitala. Banka će primeniti način izračunavanja kapitalnog zahteva za devizni rizik onako kako je to propisano u Odluci o adekvatnosti kapitala, s obzirom da je u ovom trenutku učešće ostalih tržišnih rizika zanemarljivo. U praksi će interni kapitalni zahtevi za tržišni rizik biti jednaki regulatornim zahtevima za kapitalom. Kapitalni zahtev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 12 %.

AIK Banka namerava da razvije i primeni napredne metodologije u budućnosti, kada njena izloženost u knjizi trgovanja postane materijalno značajnija ili bude kompleksnije prirode (npr. kada se uvedu opcije i drugi finansijski derivati u portfolio banke).

Što se tržišnog rizika tiče, Banka će izvršiti stres testiranje samo za devizni rizik jer pozicije knjige trgovanja nisu materijalno značajne. Stres testovi će predstavljati scenarija nepredvidivih ekstremnih kretanja kursa za najznačajnije valute u portfoliju (*EUR* i *USD*). Ova scenarija se ogledaju u kombinacijama povećanja i smanjenja kursa dinara i evra ili dolara.

Operativni rizik

AIK Banka se opredelila za pristup osnovnog indikatora. Iznos interno obračunatog kapitala za operativni rizik biće jednak kapitalnom zahtevu obračunatom u skladu sa Glavom 6, Odeljak 1 Odluke Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala, odnosno kapitalni zahtev za operativni rizik biće jednak iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženim stopom kapitalnog zahteva od 15 %.

Pošto Banka koristi pristup osnovnog indikatora, ne postoji jednostavan način da se primene stres scenarija za operativni rizik a da njegov uticaj bude izražen u pogledu internog kapitala. Banka će razmotriti procenu scenarija koji predviđaju događaj operativnog gubitka (npr. prevare ili pad sistema) i smatrati gubitke koji su nastali kao dodatni kapitalni zahtev za operativni rizik.

Zbog navedenih teškoća u primeni stres scenarija, Banka će ostaviti sprovođenje takve metodologije za budućnost i osloniti se na svoje interne kontrole i druga sredstva ublažavanja operativnih rizika.

Rizik promene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi

Rizik kamatnih stopa u bankarskoj knjizi je svakako materijalno značajan za AIK banku i Banka će vršiti obračun internog kapitala za ovaj rizik.

Banka najpre vrši klasifikaciju celokupne svoje kamatonosne aktive i pasive u odgovarajuće vremenske grupe i to: aktiva i pasiva sa fiksnom kamatnom stopom na osnovu njihovog preostalog dospeća; aktiva i pasiva sa promenljivom kamatnom stopom na osnovu sledećeg datuma ponovnog određivanja cena. Ova klasifikacija se vrši za svaku od značajnih valuta, dok su pozicije u ostalim valutama objedinjene. Zatim se aktiva netira sa obavezama čime se dobija neto pozicija koja se onda množi odgovarajućim ponderima zasnovanim na hipotetičkom pomeranju krive prinosa i na proceni osetljivosti kamatne stope svakog vremenskog opsega. Nakon toga, ponderisane pozicije se sabiraju kako bi se dobila neto ponderisana pozicija koja daje aproksimaciju promene u sadašnjoj vrednosti pozicije u datoj valuti u slučaju pretpostavljenog šoka kamatne stope. Konačno, neto ponderisane pozicije u svim valutama se sabiraju da bi se dobila ponderisana pozicija cele bankarske knjige. Za pomeranja kamatne stope koja rezultira negativnom promenom sadašnje vrednosti, ova promena će predstavljati interni kapitalni zahtev za rizik promene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi.

Namera Banke je da unapredi trenutnu metodologiju u cilju implementacije preciznije metodologije za obračun internih kapitalnih zahteva.

U cilju stres testiranja, Banka će koristiti isti pristup koji je gore opisan za obračun internog kapitala. Jedina razlika će biti da će pomeranja krive kamatnih stopa biti veća od pomeranja krive koja se koristi kao baza za obračun internog kapitala (npr. umesto 200 baznih poena za obračun internog kapitala, Banka može proceniti uticaj 400 baznih poena kao stres scenario).

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je materijalno značajan za AIK Banku. Međutim, ovaj rizik ima vrlo specifičnu prirodu. Naime, kako povećanje nivoa likvidnosti raste, tako se i troškovi likvidnosti povećavaju. Trošak likvidnosti može da dostigne značajan nivo koji može potpuno

da iscrpi kapitalnu osnovu banke, zbog visokih troškova likvidnosti koji će ugroziti profitabilnost banke. Nameće se zaključak da nijedna kapitalna pozicija ne može efikasno da podrži tako ozbiljne događaje pa stoga Banka smatra da nije neophodno dodatno izdvajanje kapitala za ovu vrstu rizika.

Da bi se sprečila gore navedena situacija, uspostavljen je okvir efikasnog upravljanja rizikom likvidnosti i sistem internih kontrola koji će Banka konstantno ažurirati i unapređivati. Trenutno, rizikom likvidnosti Banka upravlja postavljanjem niza limita u kombinaciji sa primenom stres scenarija i adekvatnim nadzorom. Menadžment Banke podrazumeva da jaka kapitalna pozicija može da održi poverenje u Banku u periodima stresa likvidnosti, što će biti uzeto u obzir prilikom određivanja ukupnog internog kapitala.

Za svrhe ICAAP – a Banka će razmotriti primenu novih stres scenarija kako bi pokrila sve slučajeve navedene u nastavku:

1. Specifičan stres scenario Banke;
2. Stres scenario celokupnog tržišta;
3. Kombinacija prva dva scenarija.

Rezidualni rizik

Za AIK Banku, ova vrsta rizika bi mogla da se pokaže kao materijalno značajna za pretpostavljeni prag materijalnosti koji je utvrđen za interne kapitalne zahteve. Rezidualni rizik može biti izazvan neočekivanim smanjenjem vrednosti imovine date kao obezbeđenje. Treba istaći da obračun regulatornih kapitalnih zahteva za kreditni rizik delimično obuhvata i rezidualni rizik.

Banka će kontinuirano pratiti svoju izloženost rezidualnom riziku i procenjivati njegovu materijalnost. U ovom trenutku ova izloženost nije materijalno značajna s obzirom da Banka uglavnom primenjuje sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine čija se vrednost značajno ne menja sa protokom vremena pa Banka ne izračunava interni kapital za rezidualni rizik. U slučaju da se desi da ovaj rizik postane materijalno značajan, Banka će razviti kvantitativnu metodologiju za izračunavanje kapitalnih zahteva po ovom riziku.

Banka može vršiti stres testiranje rezidualnog rizika kroz konkretna scenarija koji pretpostavljaju nepredviđeni pad vrednosti sredstava obezbeđenja i to na sledeći način. Najpre se određuju nivoi smanjenja vrednosti stambenih nekretnina. Zatim se ponovo izračunava interni kapitalni zahtev za kreditni rizik. Na kraju se izračunava i sagledava potreba za povećanjem kapitalnih zahteva usled smanjenja vrednosti nepokretnosti. Ako rezultati stres testa pokažu da postoji značajan rezidualni rizik u portfoliju, Banka će proceniti interne zahteve u pogledu kapitala za rezidualni rizik, koji će biti jednak iznosu dodatnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik koji su dobijeni sa navedenom pretpostavkom.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik predstavlja rizik koji nastaje usled gubitka poverenja u integritet institucije zbog (ne)opravdanog mišljenja javnosti. Ova vrsta rizika je potencijalno materijalno značajna za AIK Banku. Međutim, Banka smatra da se taj rizik može posmatrati kao uticaj materijalizacije drugih gore navedenih rizika. Pored toga, ovaj rizik je veoma teško kvantifikovati, posebno u pogledu kapitala. U tom smislu, po mišljenju Banke, ovaj rizik je najbolje ublažiti efikasnim sistemom internih kontrola, a ne izdvajanjem internog kapitala. Stoga, Banka ne obračunava interni kapital za reputacioni rizik dok se na tržištu ne pojavi opšteprihvaćen i jednostavan model za kvantifikaciju ovog rizika.

Stres test za reputacioni rizik se ne sprovodi.

Strateški rizik

Strateški rizik (koji se često naziva i „poslovni rizik“) moguće je definisati kao tekući ili budući rizik za zarade i kapital koji proističe iz nepovoljnih promena u poslovnom okruženju Banke. To, međutim, ne obuhvata negativne efekte koji se ispoljavaju kao realizacija drugih vrsta rizika ranije opisanih. Na primer, negativni makroekonomski razvoj može imati za posledicu kreditni i tržišni rizik koje ne treba posmatrati kao deo poslovnog rizika.

Stav Banke je da se strateškim rizikom pravilno upravlja putem procesa strateškog planiranja koji će neprekidno biti usavršavan. Iz tog razloga, a i zbog složenosti i, u ovom trenutku, diskutabilne tačnosti trenutno raspoložive metodologije, Banka je odlučila da ne izračunava interne kapitalne zahteve za strateški rizik.

Stres test za strateški rizik se ne sprovodi.

4.2. Iznos kapitalnog zahteva za kreditni rizik za klase izloženosti (standardizovani pristup)

	U 000 din
Klase izloženosti	Iznos kapitalnog zahteva
1) izloženosti prema državama i centralnim bankama	0
2) izloženosti prema teritor. autonomijama i jed. lokalne samouprave	338,485
3) izloženosti prema javnim administrativnim telima	0
4) izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0
5) izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0
6) izloženosti prema bankama	143,978
7) izloženosti prema privrednim društvima	5,657,189
8) izloženosti prema fizičkim licima	971,567
9) izloženosti obezbeđenje hipotekama na nepokretnostima	0
10) dospela nenaplaćena potraživanja	235,199
11) visokorizične izloženosti	0
12) izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0
13) izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0
14) ostale izloženosti	1,238,765
Ukupno:	8,585,183

4.3. Kapitalni zahtev za tržišne rizike

Kada su u pitanju tržišni rizici, Banka saglasno Odluci o adekvatnosti izračunava kapitalni zahtev za devizni rizik. Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa, a banka mu može biti izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja. Banka je dužna da računa kapitalni zahtev za devizni rizik ako je zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% kapitala banke izračunatog u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala banke. Kapitalni zahtev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%.

Iznos kapitalnog zahteva za devizni rizik na dan 31.12.2011. godine iznosi:
786.365 hiljada dinara.

4.4. Kapitalni zahtev za operativni rizik

Banka kapitalni zahtev za operativni rizik izračunava primenom pristupa osnovnog indikatora. Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat pristupom osnovnog indikatora jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%. Trogodišnji prosek indikatora izloženosti predstavlja aritmetičku sredinu vrednosti tog indikatora za prethodne tri godine. Ako je za bilo koju od prethodne tri godine indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se ovaj prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene te vrednosti.

Kapitalni zahtev za operativni rizik na dan 31.12.2011. godine iznosi :
1.486.076 hiljada dinara.

U nastavku dajemo pregled iznosa indikatora izloženosti korišćenih prilikom obračuna prethodno navedenog kapitalnog zahteva :

		U 000 din.
Indikator izloženosti		
2009	2010	2011
10,710,228	10,604,755	8,406,529

Iznos indikatora dekomponovan je i prikazan po periodima za prethodne tri godine u sledećoj tabeli:

			U 000 din.
Periodi:	2009	2010	2011
Prihodi	21,470,819	28,526,504	32,548,947
Rashodi	10,762,852	17,922,502	24,142,419
Razlika	10,707,967	10,604,002	8,406,529

5. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na izloženosti rizicima i pristupe za merenje, odnosno procenu rizika

5.1. Kreditni rizik

5.1.1. Obezvredjenje bilansne aktive i utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama – definicije pojmova

Banka procenu obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama vrši na osnovu interne Metodologije koja definiše ovu oblast usvojene od strane Izvršnog Odbora banke. U ovoj Metodologiji koriste se sledeći termini: „Materijalno značajan iznos potraživanja“, „Default“, „Docnja“, „Broj dana kašnjenja“ i isti imaju sledeća značenja:

Materijalno značajan iznos potraživanja je iznos veći od 1% pojedinačnog potraživanja Banke od dužnika ali ne manji od 1.000 dinara za dužnika koji je fizičko lice, odnosno ne manji od 10.000 dinara za dužnika koji je pravno lice.

„Default“ – om se, u smislu ove Metodologije smatraju plasmani po Dužniku: fizičkom ili pravnom licu (postojeća dospeća plasmana po Dužniku) iznad praga materijalnosti, počev od datuma evidentiranja na kontima dospeća i ukoliko je od datuma inicijalnog dospeća određenog Osnovnim ugovorom (a koji nema aneks u smislu roka dospeća) ili zadnjim (važećim) zaključenim aneksom (u smislu roka dospeća) prošlo više od 90 dana. Na kontu dospeća evidentiraju se samo plasmani koji su po Osnovnom ugovoru, odnosno aneksu, dospeli za vraćanje - naplatu.

Docnja se računa od inicijalnog datuma dospeća što znači i da plasman može biti u docnji (od inicijalnog datuma dospeća) a da nije u *default*-u. Ovo ne važi istovremeno i za Dužnika. Naime, ne može postojati Dužnik koji je u *default*-u, a da istovremeno nije i u docnji bar po jednom plasmanu. Inicijalni datum dospeća se može poklopiti sa stvarnim datumom dospeća kod plasmana po kojima rok korišćenja nakon isteka roka ugovorenog Osnovnim ugovorom nije produžavan.

Broj dana kašnjenja (sa naplatom) plasmana – potraživanja računa se od datuma dospeća koji je određen konkretnim ugovorom odnosno aneksom tog ugovora (ako isti Aneks menja prvobitno ugovoren datum dospeća), osim u slučaju kada/ako taj aneks predstavlja restrukturiranje kredita.

U slučaju restrukturiranih kredita broj dana docnje u naplati potraživanja „se računa prema naknadno ugovorenom datumu dospeća pod uslovom da je restrukturiranje tih

potraživanja izvršeno prvi put i da je dužnik, u periodu od najmanje tri meseca, odnosno najmanje tri uzastopna plaćanja prema ugovorenom planu otplate nakon izvršenog restrukturiranja, svoje obaveze izmirivao s docnjom ne dužom od 30 dana“ tj. Banka se ponaša u svemu u skladu sa odredbama Odluke NBS-e o klasifikaciji.

Takođe, izuzetno od napred navedenog značenja ovog pojma, pri proceni obezvređenja potraživanja ne uzima se u obzir broj dana kašnjenja u izmirivanju obaveza po potraživanjima koja predstavljaju sumnjiva i sporna potraživanja (koja i po Odluci NBS-e ne utiču na klasifikaciju ostalih potraživanja od dužnika). Odnosno, broj dana kašnjenja ovih potraživanja ne utiče na ukupno rangiranje dužnika po ovom kriterijumu.

Prag materijalnosti je određen u iznosu većem od 1% pojedinačnog potraživanja Banke od Dužnika ali ne manjem od RSD 1.000 (fizičko lice), odnosno ne manjem od RSD 10.000 (pravno lice) po pojedinačnom potraživanju ili po Dužniku ukoliko isti ima obavezu prema Banci samo po jednom plasmanu.

Metodologijom je obuhvaćen kreditni portfolio Banke u delu koji se odnosi na finansijska sredstva koja se knjiže po amortizovanoj vrednosti:

a) Bilansne pozicije:

- depoziti, plasmani i hartije od vrednosti Narodne banke Srbije;
- plasmani i hartije od vrednosti Republike Srbije;
- depoziti i plasmani domaćim i inostranim bankama;
- dati krediti i plasmani pravnim licima i preduzetnicima;
- dati krediti i plasmani stanovništvu (fizičkim licima i nosiocima poljoprivrednih gazdinstava);

b) Vanbilansne pozicije koje nose kreditni rizik:

- finansijske garancije (uključujući akreditive, avale i slične ugovore) i
- preuzete neopozive obaveze po osnovu nepovučениh kredita.

Pored toga, kreditni portfolio Banke uključuje i finansijske instrumente raspoložive za prodaju. U skladu sa MRS 39, finansijski instrumenti kojima se trguje i koji su prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovani u kategoriju po fer vrednosti kroz bilans uspeha se vrednuju po fer vrednosti na dan bilansa stanja i nisu predmet procene obezvređenja (umanjenja vrednosti).

5.1.2 Opis pristupa i metoda koji se koriste za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Procena obezvređenja potraživanja Banke, odnosno obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama vrši se na pojedinačnoj i na grupnoj osnovi.

Pojedinačno se procenjuje obezvređenje potraživanja od dužnika koji imaju obaveze prema Banci iznad 6 miliona dinara i koji su u:

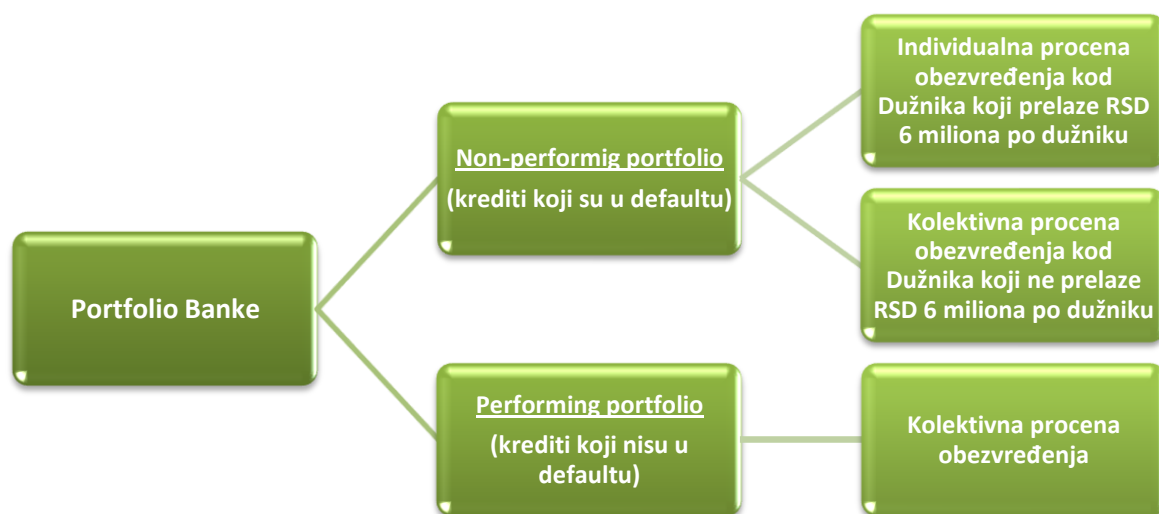
- *default*-u tj. u *non-performing* delu kreditnog portfolija Banke,
- stečaju, predstečaju ili su pretrpeli neku drugu finansijsku reorganizaciju,
- ozbiljnim finansijskim teškoćama uz istovremeno evidentiranu blokadu računa i/ili docnju u izmirivanju obaveza prema Banci dužu od 60 dana.

Banka procenu obezvređenja bilansnih potraživanja i procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama **na grupnoj osnovi** vrši za:

- dužnike koji nisu u *default*-u (*performing* deo portfolija),
- potraživanja za koja se pri proceni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivan dokaz o obezvređenju,
- dužnike iz *non-performing* dela portfolija (tj. koji su u *default*-u) a čije su obaveze prema Banci ispod 6 miliona dinara tj. čiji je iznos ukupnih obaveza prema Banci na dan obračuna manji od iznosa koji se utvrđuje u zavisnosti od bilansne sume i od strukture portfolia Banke, ili u skladu sa odredbama Odluke NBS-e o klasifikaciji.

Banka može pri obračunu ispravke vrednosti tj. iznosa obezvređenja bilansne aktive kao i pri obračunu iznosa rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama koristiti procenu rizika zasnovanu na svom iskustvu. Procena na osnovu iskustva mora biti na odgovarajući način obrazložena i jasno i adekvatno dokumentovana.

Imajući u vidu zahteve NBS i MRS-a 39 Banka se opredelila za pristup proceni obezvređenja kredita i plasmana koji se može šematski prikazati na sledeći način :

Što se tiče metoda i tehnika za utvrđivanje obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama na individualnoj osnovi, Banka koristi pristup koji se zasniva na svođenju priliva od naplate kredita i kamata na sadašnju vrednost očekivanih budućih novčanih tokova. Sadašnja vrednost budućih novčanih tokova potraživanja utvrđuje se njihovim diskontovanjem primenom adekvatne ugovorene / efektivne kamatne stope iskazane na godišnjem nivou. Iznos obezvređenja bilansne aktive utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju.

Procena verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi obuhvata procenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku pojedinu preuzetu vanbilansnu obavezu za dužnike čije se bilansne obaveze sagledavaju na pojedinačnoj osnovi kao i obračun iznosa verovatnog gubitka za svaku pojedinačnu vanbilansnu stavku uključenu u ovu procenu. Nenadoknadivim budućim novčanim odlivima smatra se nominalni iznos očekivanih odliva po osnovu vanbilansnih obaveza umanjen za iznos za koji se procenjuje da će ga nadoknaditi dužnik ili da će biti nadoknađen po osnovu naplate iz sredstava obezbeđenja svakog konkretnog potraživanja. Iznos verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki jednak je sadašnjoj vrednosti očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po tim stavkama. Banka u okviru procene rizika vanbilansne izloženosti vrši segregaciju svih izloženosti po proizvodima: plative garancije, činidbene garancije, avali, akreditivi i ostala vanbilansna izloženost.

Prilikom procene rezervisanja po osnovu vanbilansnih izloženosti, Banka procenjuje:

- Verovatnoću nastanka odliva (plaćanja od strane Banke) po osnovu izdatog vanbilansnog instrumenta,
- Očekivane gotovinske tokove koji predstavljaju nadoknadu nastalog gubitaka.

Pri proceni verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi Banka koristi procenite ispravke vrednosti obračunate za bilansne izloženosti na grupnoj osnovi uz primenu odgovarajućih faktora kreditne konverzije koji su definisani tackom 29. Odluke o adekvatnosti kapitala (Sluzbeni glasnik RS br. 46/2011).

Pri proceni obezvređenja bilansne aktive na grupnoj osnovi vrši se grupisanje potraživanja na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika prema jednom ili više kriterijuma: vrsta proizvoda, urednost u izmirivanju obaveza, vrsta sredstava obezbeđenja potraživanja, kreditni rejting, sektor poslovanja i dr.

Procena obezvređenja bilansne aktive na grupnoj osnovi predstavlja zajedničku procenu budućih novčanih tokova pojedinačne grupe potraživanja na osnovu podataka o gubicima iz ranijih perioda za potraživanja sa karakteristikama kreditnog rizika sličnim onima u toj grupi, a u skladu sa Metodologijom.

Kolektivna procena obezvređenja bilansne aktive se zasniva na primeni sledeće formule :

$$\text{Gubitak} = \text{PD} * \text{LGD} * \text{Izloženost},$$

gde je PD verovatnoća nastanka *default*-a (*Probability of Default*), a LGD gubitak u slučaju *default*-a (*Loss Given Default*).

PD i LGD se određuju za svaku izloženost, odnosno dužnika za kojeg se obračunava obezvređenje na grupnoj – kolektivnoj osnovi.

Kolektivna procena obezvređenja performing kredita se bazira na određivanju verovatnoće da će nastati *default* (PD) i procene gubitka u slučaju *default*-a (LGD).

Kolektivna procena obezvređenja Non-performing portfolia je bazirana na procenjenom gubitku u slučaju *default*-a (LGD). *Default* je već nastao u ovom segmentu portfolia, tako da je verovatnoća njegovog nastanka 100% tj. PD=1.

Banka za obračun PD-a koristi tranzicione matrice formirane na mesečnom nivou.

Gubitak u slučaju *default*-a (LGD) predstavlja iznos plasmana koji nisu nadoknađeni, odnosno koji se ne vrate u redovan status i koji se ne nadoknade putem procedura naplate potraživanja. Način utvrđivanja LGD je, u stvari, analiza kojom se posmatraju nadoknade u određenom periodu na populaciji kredita koji su bili u *default*-u na početku tog perioda. Takva populacija se deli na segmente u odnosu na broj dana kašnjenja i za segmente se određuje LGD, kao i kumulativni LGD.

Kada je reč o potraživanjima za koja se pri proceni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju odnosno kod kojih na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvređenja, Banka vrši dodatno sagledavanje sredstava obezbeđenja koja i nakon primenjenog *haircut*-a i nakon diskontovanja tako korigovane vrednosti kolaterala još

uvek vrednosno znatno premašuju knjigovodstvenu vrednost potraživanja obezbeđenih njima. U takvim slučajevima, određuju se slične karakteristike ovakvih potraživanja tj. izloženosti kako bi se ista odvojila od ostatka populacije u kolektivnoj proceni. Banka uzima u obzir istorijske slučajeve koji su inicijalno imali ispravku vrednosti obračunatu na individualnoj osnovi od 0% i u odnosu na ove slučajeve vrši procenu LGD koji zatim može da primeni za ovu grupu kredita.

Banka se opredelila da kriterijum grupisanja plasmana, odnosno komitenata-dužnika u kategorije sličnog kreditnog rizika bude broj dana kašnjenja posmatran u odnosu na dan bilansa stanja tj. na dan obračuna iznosa obezvređenja potraživanja.

5.1.3. Raspodela izloženosti Banke prema klasama izloženosti

U sledećoj tabeli prikazujemo iznos bruto izloženosti po klasama izloženosti na dan 31.12.11. i na dan 30.09.11. kao i iznos prosečnih izloženosti u tom periodu:

Klase izloženosti	Bruto izlož. na dan 31.12.11	Bruto izlož. na dan 30.09.11	U 000 din.
			Prosečna bruto izloženost
1) izloženosti prema državama i centralnim bankama	42,866,422	28,714,848	35,790,635
2) izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lok. samouprave	5,909,030	5,296,632	5,602,831
3) izloženosti prema javnim administrativnim telima	0	0	0
4) izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0	0	0
5) izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0
6) izloženosti prema bankama	6,477,259	25,334,031	15,905,645
7) izloženosti prema privrednim društvima	145,249,967	148,155,038	146,702,502
8) izloženosti prema fizičkim licima	27,254,378	23,386,342	25,320,360
9) izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	0	0	0
10) dospel a nenaplaćena potraživanja	25,891,575	25,513,463	25,702,519
11) visokorizične izloženosti	0	0	0
12) izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0	0	0
13) izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0	0	0
14) ostale izloženosti.	23,562,349	21,459,877	22,511,113
Ukupno:	277,210,980	277,860,231	277,535,606

5.1.4 Raspodela izloženosti Banke prema geografskim celinama

U narednoj tabeli prikazujemo geografsku raspodelu svih izloženosti prema materijalno značajnim oblastima, po klasama izloženosti:

		U 000 din.
Klase izloženosti	Geografska raspodela	Bruto izloženost na dan 31.12.2011.
Država i centralne banke	REPUBLIKA SRBIJA	42,866,422
Država i cent. banke (Σ)		42,866,422
Lokalna samouprava	REPUBLIKA SRBIJA	5,909,030
Lokalna samouprava (Σ)		5,909,030
Banke	NEMAČKA	1,574,845
Banke	REPUBLIKA SRBIJA	4,902,414
Banke (Σ)		6,477,259
Privredna društva	BELGIJA	16,670
Privredna društva	KIPAR	2
Privredna društva	REPUBLIKA SRBIJA	145,229,136
Privredna društva	SJED.AMERIČKE DRŽAVE	4,159
Privredna društva (Σ)		145,249,967
Fizička lica	AUSTRIJA	9,794
Fizička lica	BJR MAKEDONIJA	16
Fizička lica	BOSNA I HERCEGOVINA	631
Fizička lica	CRNA GORA	11,549
Fizička lica	FRANCUSKA	1,883
Fizička lica	HRVATSKA	353
Fizička lica	MAĐARSKA	3,902
Fizička lica	REPUBLIKA SRBIJA	27.223.626
Fizička lica	SJED.AMERIČKE DRŽAVE	57
Fizička lica	SLOVENIJA	992
Fizička lica	VELIKA BRITANIJA	5
Fizička lica	ŠVAJCARSKA	1,570
Fizička lica (Σ)		27,254,378
Dospelo nenaplaćeno	CRNA GORA	1,137
Dospelo nenaplaćeno	HRVATSKA	59
Dospelo nenaplaćeno	REPUBLIKA SRBIJA	25,890,379
Dospelo nenaplaćeno (Σ)		25,891,575

Ostalo	AUSTRIJA	3
Ostalo	BJR MAKEDONIJA	9,046
Ostalo	CRNA GORA	49
Ostalo	FRANCUSKA	168,887
Ostalo	HRVATSKA	9,992
Ostalo	ITALIJA	349
Ostalo	NEMAČKA	1,432,532
Ostalo	REPUBLIKA SRBIJA	21.936.475
Ostalo	RUSKA FEDERACIJA	5,016
Ostalo (Σ)		23,562,349
Grand Total		277,210,980

5.1.5 Raspodela izloženosti Banke prema sektorskoj pripadnosti

			U 000 din.
Klase izloženosti	Sektor	Bruto potraživanje	Iznos obezvređenja bil. aktive i verov. gubitka po vanbil. stavkama
Država i centralne banke	Sektor finansija i osiguranja	36,362,623	0
Država i centralne banke	Javni sektor	6,503,799	19
Država cent. banke (Σ)		42,866,422	19
Lokalna samouprava	Javni sektor	5,909,030	81,286
Lokalna samouprava (Σ)		5,909,030	81,286
Banke	Sektor finansija i osiguranja	4,869,539	240
Banke	Sektor stranih lica	1,574,846	0
Banke	Sektor drugih komitenata	31,308	25,098
Banke	Ostalo	1,566	0
Banke (Σ)		6,477,259	25,338
Privredna društva	Sektor finansija i osiguranja	7,165,208	26,923
Privredna društva	Sektor javnih preduzeća	12,978,003	135,280
Privredna društva	Sektor privrednih društava	111,971,671	896,819
Privredna društva	Sektor preduzetnika	1,013,770	2,997
Privredna društva	Javni sektor	3,266,214	45,444
Privredna društva	Sektor stranih lica	20,831	3
Privredna društva	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani polj. proizvođači	279,756	309
Privredna društva	Sektor drugih komitenata	8,554,513	33,806
Privredna društva (Σ)		145,249,967	1,141,581
Fizička lica	Sektor privrednih društava	1,593,839	20,149
Fizička lica	Sektor preduzetnika	328,003	6,535
Fizička lica	Sektor stanovništva	24,538,236	86,396

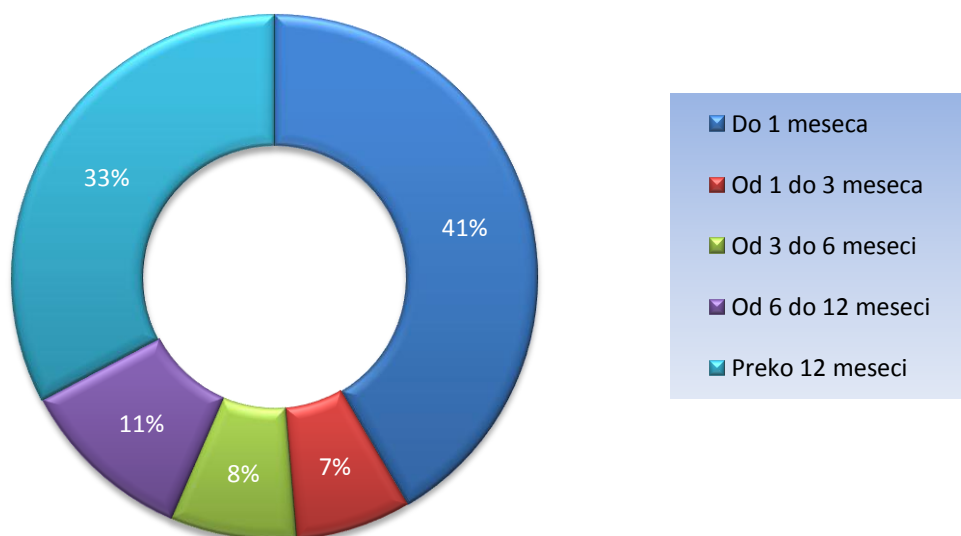
Fizička lica	Sektor stranih lica	43,827	0
Fizička lica	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani polj.proizvođači	703,000	16,456
Fizička lica	Sektor drugih komitenata	47,473	1,320
Fizička lica (Σ)		27,254,378	130,857
Dospelo nenaplaćeno	Sektor finansija i osiguranja	889,458	550,347
Dospelo nenaplaćeno	Sektor javnih preduzeća	125,438	28,635
Dospelo nenaplaćeno	Sektor privrednih društava	14,706,156	7,143,995
Dospelo nenaplaćeno	Sektor preduzetnika	107,893	41,996
Dospelo nenaplaćeno	Javni sektor	189,260	15,944
Dospelo nenaplaćeno	Sektor stanovništva	1,358,221	713,197
Dospelo nenaplaćeno	Sektor stranih lica	6	3
Dospelo nenaplaćeno	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani polj.proizvođači	179,260	120,043
Dospelo nenaplaćeno	Sektor drugih komitenata	8,335,883	5,442,941
Dospelo nenaplaćeno (Σ)		25,891,575	14,057,101
Ostalo	Sektor finansija i osiguranja	19,751,779	868,783
Ostalo	Javni sektor	630,762	2,129
Ostalo	Sektor stranih lica	1,625,875	0
Ostalo	Sektor drugih komitenata	1,553,422	7,666
Ostalo	Ostalo	511	0
Ostalo (Σ)		23,562,349	878,578
Grand Total		277,210,980	16,314,761

5.1.6. Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću

		U 000 din.
Klase izloženosti	Preostalo dospeće	Bruto izloženost
Država i centralne banke	Do 1 meseca	36,367,893
Država centralne banke	Od 1 do 3 meseci	2,374,433
Država centralne banke	Od 3 do 6 meseci	168,908
Država centralne banke	Od 6 do 12 meseci	232,682
Država centralne banke	Preko 12 meseci	3,722,506
Država i centralne banke (Σ)		42,866,422
Lokalna Samouprava	Do 1 meseca	10,102
Lokalna Samouprava	Od 1 do 3 meseci	70,292
Lokalna Samouprava	Od 6 do 12 meseci	310,078
Lokalna Samouprava	Preko 12 meseci	5,518,558
Lokalna Samouprava (Σ)		5,909,030
Banke	Do 1 meseca	3,833,329
Banke	Od 1 do 3 meseci	2,624,326
Banke	Preko 12 meseci	19,604
Banke (Σ)		6,477,259
Privredna društva	Do 1 meseca	45,039,362

Privredna društva	Od 1 do 3 meseci	13,416,725
Privredna društva	Od 3 do 6 meseci	20,461,751
Privredna društva	Od 6 do 12 meseci	26,799,211
Privredna društva	Preko 12 meseci	39,532,918
Privredna društva (Σ)		145,249,967
Fizička lica	Do 1 meseca	1,693,986
Fizička lica	Od 1 do 3 meseci	961,680
Fizička lica	Od 3 do 6 meseci	981,565
Fizička lica	Od 6 do 12 meseci	1,004,507
Fizička lica	Preko 12 meseci	22,612,640
Fizička lica (Σ)		27,254,378
Dospelo nenaplaćeno	Do 1 meseca	19,699,750
Dospelo nenaplaćeno	Od 1 do 3 meseci	84,062
Dospelo nenaplaćeno	Od 3 do 6 meseci	185,318
Dospelo nenaplaćeno	Od 6 do 12 meseci	1,378,288
Dospelo nenaplaćeno	Preko 12 meseci	4,544,157
Dospelo nenaplaćeno (Σ)		25,891,575
Ostalo	Do 1 meseca	8,506,400
Ostalo	Od 1 do 3 meseci	150,041
Ostalo	Od 3 do 6 meseci	4,207
Ostalo	Od 6 do 12 meseci	111,287
Ostalo	Preko 12 meseci	14,790,414
Ostalo (Σ)		23,562,349
Grand Total		277,210,980

Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću

5.1.7. Promene na ispravkama vrednosti bilansnih potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Prikaz promena u ispravkama vrednosti bilansne aktive i rezervisanjima za gubitke po vanbilansnim stavkama daje se u narednoj tabeli:

							U 000 din.
Elementi	Početno stanje na dan 01.01.2011.	Povećanje u periodu	Smanjenje u periodu	Direktan otpis u periodu	Amortizacija u periodu	Ostala prilagođavanja u periodu	Obračunato krajnje stanje na dan 31.12.2011.
Iznos obezvređenja bilansne aktive	12.986.845	6.078.712	-3.285.315	-86.993	143.731	0	15.836.980
Iznos verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama	651.665	403.199	-577.083	0	0	0	477.781
UKUPNO:	13.638.510	6.481.911	-3.862.398	-86.993	143.731	0	16.314.761

5.1.8. Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije (po Odluci NBS-e o klasifikaciji)

Raspodelu izloženosti prema kategorijama klasifikacije kao i iznose obračunate i potrebne rezerve dajemo u nastavku:

Kategorija klasifikacije	Bruto potraživanje	Obr. rezerva za procenjene gubitke	U 000 din.
			Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama
A	50,341,908	0	0
B	22,883,217	390,000	110,989
V	14,771,518	2,072,240	1,844,704
G	6,586,293	1,904,808	1,178,727
D	27,093,888	26,609,271	13,227,656
N (ne klasifikuje se)	155,534,156	0	0
Ukupno:	277,210,980	30,976,320	16,362,076

5.1.9. Kreditni rejtinzi

Banka može nivo kreditnog kvaliteta izloženosti odrediti na osnovu:

- 1) Kreditnog rejtinga dužnika, odnosno kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta koji je dodelila izabrana agencija za rejting a sve u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala,
- 2) Kreditne procene agencija za kreditiranje izvoza (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj – OECD) za određivanje kreditnog kvaliteta izloženosti prema državama i centralnim bankama.

Na dan usvajanja Odluke kojom je definisana predmetna materija NBS nije izdala dozvolu nijednoj agenciji za rejting.

Imajući u vidu prethodno navedeno Banka prilikom određivanja pondera kreditnog rizika za *izloženosti prema državama i centralnim bankama* koristi kreditnu procenu države koje su sporazumno odredile agencije za kreditiranje izvoza, potpisnice Sporazuma Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj „Arrangement on Guidelines for Officially Supported Export Credits“. Banka kvartalno proverava objavljene rejtinge i u skladu sa tim primenjuje odgovarajuće izmene.

Primenjeni ponderi kreditnog rizika u zavisnosti od kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza su prikazani u sledećoj tabeli:

Kategorije	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

5.1.10. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka može vršiti prilagođavanje aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ako, radi smanjenja ovog rizika, koristi podobne instrumente kreditne zaštite i ako su ispunjeni uslovi za priznavanje kreditne zaštite, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala. Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom obračunat nakon prilagođavanja za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ne može biti veći od iznosa aktive ponderisane ovim rizikom obračunate pre tog prilagođavanja.

Banka može radi prilagođavanja aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika, koristiti sledeće instrumente kreditne zaštite:

- 1) Instrumente materijalne kreditne zaštite, i to:
 - sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine,
 - bilansno netiranje,
 - standardizovane sporazume o netiranju,
 - ostale instrumente materijalne kreditne zaštite;
- 2) Instrumente nematerijalne kreditne zaštite, i to:
 - garancije, druge oblike jemstva i kontragarancije (uključujući i druge slične instrumente nematerijalne kreditne zaštite),
 - kreditne derivate.

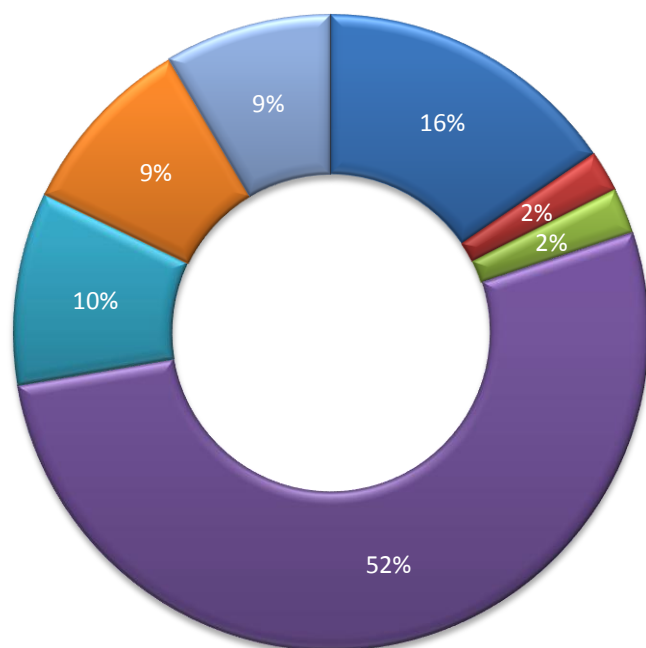
Podobnim instrumentima kreditne zaštite, pored instrumenata prethodno navedenih, smatraju se i gotovina, hartije od vrednosti i roba kupljena, uzeta u zajam ili primljena po osnovu repo i reverse repo transakcija i transakcija davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe. Kada govorimo o podobnim sredstvima obezbeđenja iz grupe instrumenata materijalne kreditne zaštite i to instrumenata u obliku finansijske imovine, onda možemo reći da AIK Banka primenjuje kao podoban instrument gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod banke.

Banka aktivu ponderisanu kreditnim rizikom prilagođava za efekte korišćenja sredstava obezbeđenja u obliku finansijske imovine primenom jednostavnog metoda, na način da obezbeđenom delu odnosno izloženosti dodeljuje ponder kreditnog rizika sredstva obezbeđenja. Banka primenjuje ponder kreditnog rizika 0% samo ako su izloženost i sredstvo obezbeđenja izraženi u istoj valuti, u protivnom primenjuje ponder kreditnog rizika od 20%. I za jedan i za drugi slučaj važi ograničenje da mora postojati ročna usklađenost između instrumenata kreditne zaštite i odnosno izloženosti.

Iznos primenjenih instrumenata kreditne zaštite u obliku finansijske imovine na dan 31.12.2011.godine po klasama izloženosti iznosi:

Klase izloženosti	Bruto potraživanje	U 000 din.
		Instrumenti materijalne kreditne zaštite u obliku finansijske imovine
Država i centr. banke	42,866,422	0
Lokalna samouprava	5,909,030	0
Banke	6,477,259	523,205
Privredna društva	145,249,967	4,347,602
Fizička lica	27,254,378	1,554,853
Dospelo nenaplaćeno	25,891,575	31,504
Ostalo	23,562,349	16,711
Ukupno :	277,210,980	6,473,875

Bruto izloženost na dan 31.12.2011.

- izloženosti prema državama i centralnim bankama ;
- izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave;
- izloženosti prema bankama;
- izloženosti prema privrednim društvima;
- izloženosti prema fizičkim licima;
- dospela nenaplaćena potraživanja;
- ostale izloženosti.

Kada govorimo o podobnim sredstvima obezbeđenja iz grupe instrumenata nematerijalne kreditne zaštite i to instrumenata u obliku garancija, drugih oblika jemstava i kontragarancija, onda možemo reći da AIK Banka sa 31.12.2011. godine nije primenjivala ove instrumente kreditne zaštite.

5.2. Rizik druge ugovorne strane (*counterparty risk*)

Rizik druge ugovorne strane jeste rizik od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnania novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

Banka je dužna da izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom za izloženosti riziku druge ugovorne strane po osnovu sledećih pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige :

- finansijskih derivata,
- kreditnih derivata,
- repo i reverse repo transakcija,
- transakcija davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe,
- transakcija kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti,
- transakcija sa dugim rokom izmirenja.

Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom izračunava se tako što se na iznos izloženosti utvrđen primenom metoda propisanih Odlukom o adekvatnosti primenjuju ponderi kreditnog rizika za klasu izloženosti u koju je raspoređena druga ugovorna strana koji su određeni na način predviđen pomenutom Odlukom.

Kada je reč o ovoj vrsti rizika možemo reći da mu je Banka izložena isključivo po osnovu **reverse repo transakcija**. Reverse repo ugovor je ugovor kojim banka kupuje hartije od vrednosti ili robu uz obavezu ponovne prodaje tih hartija ili robe sa istim karakteristikama po unapred utvrđenoj ceni i na unapred, odnosno naknadno utvrđen budući datum koji odredi prodavac.

AIK Banka je kupac hartija od vrednosti koje izdaje NBS. Banka je ovom riziku na dan 31.12.2011.godine izložena u iznosu od 2.000.000.000 dinara. Kapitalni zahtev iznosi 0, imajući u vidu da je izdavalac ovih hartija od vrednosti NBS koja je raspoređena u klasu izloženosti prema državama i centralnim bankama i koja saglasno Odluci o adekvatnosti kapitala nosi ponder kreditnog rizika od 0%.

					U 000 din.
Rbr.	Vrsta transakcije	Oznaka hartije	Iznos	Valuta dospeća	Datum kupovine
1	Reverse repo	Blagajn. zapis NBS, ročnost 14 dana, kamata 9.75% godišnje	1,700,000	04.01.12	21.12.11
2	Reverse repo	Blagajn. zapis NBS, ročnost 14 dana, kamata 9.75% godišnje	300,000	11.01.12	28.12.11
Ukupno:			2,000,000		

5.3. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promene kamatnih stopa. Sagledavanje izloženosti Banke kamatnom riziku podrazumeva tehnike identifikovanja, merenja i upravljanja kamatnim rizikom.

Identifikovanje kamatnog rizika podrazumeva analizu stanja i promena bilansne aktive i pasive, kao i promena kamatnih stopa, za svaku značajniju valutu u kojoj Banka posluje, kao i faktora koji mogu uticati na izloženost kamatnom riziku. Identifikovanje kamatnog rizika podrazumeva i segment analize dinarskih potraživanja i obaveza indeksiranih valutnom klauzulom.

Banka identifikuje sledeće oblike kamatnog rizika:

- Rizik neusklađenosti dospeća (*repricing*) - predstavlja neslaganje perioda do dospeća kod kamatno osetljive aktive i pasive sa ugovorenim fiksnom stopom i perioda ponovnog formiranja cena kod kamatno osetljive aktive i pasive sa ugovorenim varijabilnom stopom;
- Bazni rizik - predstavlja rizik imperfektne korelacije u kretanju stopa primanja i plaćanja na različite kamatno osetljive stavke, sa inače sličnim karakteristikama što se tiče dospeća, odnosno ponovnog određivanja cene;
- Opcioni rizik - predstavlja rizik opcija ugrađenih u kamatno osetljive stavke aktive i pasive;
- Rizik krive prinosa (*yield curve risk*), kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;

Merenje kamatnog rizika podrazumeva merenje uticaja promene kamatnih stopa na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala Banke. Banka koristi sledeće tehnike merenja kamatnog rizika:

- *GAP analiza*- podrazumeva utvrđivanje kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive .
- *Racio analiza*- podrazumeva izračunavanje sledećih racio brojeva:
 - Relativni GAP (dobija se kao odnos GAP-a i ukupne bruto aktive). Relativni GAP veći od nule znači da je Banka više osetljiva na promenu kamatnih stopa u aktivima, dok koeficijent manji od nule ukazuje da je Banka više osetljiva na promenu pasivnih kamatnih stopa.

- Koeficijent dispariteta (dobija se kao odnos kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive). Koeficijent veći od jedinice ukazuje na to da je aktiva osetljiva na kamatni rizik veća od pasive osetljive na kamatni rizik.
 - Indikator kamatno osetljive aktive (dobija se kao odnos kamatno osetljive aktive i ukupne bruto aktive). Ovaj indikator meri učešće kamatno osetljive aktive u ukupnoj bruto aktivu, i u situaciji kada dolazi do rasta aktivnih stopa na tržištu, može značajno da utiče na profitabilnost banke.
 - Indikator kamatno osetljive pasive (dobija se kao odnose između kamatno osetljive pasive i ukupne pasive). Ovaj indikator meri učešće kamatno osetljive pasive u ukupnoj pasivi i direktno pruža informacije o tome da li Banka koristi finansijski leveridž. Veće učešće značajno aktivira finansijski leveridž i značajno izlaže Banku kamatnom riziku.
- *Strest test* - podrazumeva tehniku upravljanja kamatnim rizikom, kojom se procenjuje potencijalni uticaj specifičnih događaja i faktora na izloženost kamatnom riziku Banke
 - *EVE scenario* ili scenario Ekonomske vrednosti kapitala, predstavlja merenje uticaja promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala. Diskontovanje budućih novčanih tokova radi se prema Referentnoj stopi Narodne banke Srbije važećoj na dan obračuna. Predmetna stopa smatra se baznom stopom i ista se koriguje za plus - minus 100, 200 i 300 BP. Dospeća za buduće novčane tokove diskontuju se prema datumu dospeća iz *core* sistema za stavke sa fiksnom kamatnom stopom i prema *repricing* datumu za stavke sa varijabilnom stopom. Budući novčani tokovi podrazumevaju buduća dospeća glavnica i kamata za kamatno osetljive stavke aktive i pasive.

Upravljanje kamatnim rizikom podrazumeva:

- definisanje limita izloženosti kamatnom riziku;
- mere zaštite od kamatnog rizika.

Sagledavanje izloženosti kamatnom riziku Banka radi svakog meseca.

5.4. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Druge bilansne i vanbilansne stavke koje nisu raspoređene u knjizi trgovanja, Banka raspoređuje u bankarsku knjigu (član 5. Odluke o politici koja se odnosi na knjigu trgovanja). Vlasničke hartije koje AIK Banka vodi u bankarskoj knjizi odnose se na učešća u kapitalu

(ulozi) AIK Banke u kapitalu drugih pravnih lica (u daljem tekstu - učešća u kapitalu). Priznavanje i vrednovanje učešća u kapitalu regulisano je članom 22. Odluke o računovodstvenim politikama Aik banke.

Učešća u kapitalu za koje postoji aktivno tržište i koja se kotiraju na njemu priznaju se po FER vrednosti, ostala učešća u kapitalu priznaju se po vrednosti po kojoj je izvršeno ulaganje. Svođenje učešća u kapitalu na FER vrednost priznaje se u korist revalorizacionih rezervi (povećanje vrednosti), odnosno na teret revalorizacionih rezervi (smanjenje vrednosti) do visine prethodno formiranih revalorizacionih rezervi po ovom osnovu, a ostatak se priznaje kao nerealizovani gubitak u Bilansu uspeha. U knjigovodstvenoj evidenciji svođenje na tržišnu vrednost vrši se na kraju svakog tromesečja, a na osnovu podataka o prosečnim cenama sa berze na poslednji radni dan trgovanja u tromesečju.

Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja (učešća u kapitalu) daje se u narednoj tabeli:

Oznaka partije	Naziv klijenta	Stanje 31.12.2011 (u 000 din.)	% učešća u kapitalu
07341741	ŠKO AIK Vranje	29,080	48,15
4107458975	BROK. DILER. DRUŠTVO AD Beograd *	199	0.48544
5006031676	UNIVERZAL BANKA AD Beograd *	6,219	0.47649
5007534183	MARFIN BANKA AD Beograd	108	0.00204
5008603537	OTP BANKA AD Novi Sad *	12,490	0.06305
4117176471	AMS OSIGURANJE AD Beograd - u likvidaciji *	588	0.16886
4107021747	KOMPANIJA POLITIKA AD Beograd *	6,030	1.82824
4107022816	BETRATRANS AD Beograd	57	0.26389
4107339631	PREDUZEĆE AIK DOO Nis	418	9.61
4117390902	MSP DOO NIŠ - regionalni centar za razvoj	41	10.12
4109001182	SAR HOLDING Đeneral Janković, KiM	0	isp. 100%
4117451898	PLAVA TAČKA osiguranje - nije na berzi	0	isp. 100%
Ukupno :		55,230	

U tabeli su sa * označena učešća koja su se kotirala na berzi na dan bilansiranja, odnosno na poslednji dan trgovanja u toku 2011.

Dobici i gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu priznaju se kao prihod ili rashod perioda. U toku 2011. godine nije bilo prodaje učešća u kapitalu.

IZVRŠNI ODBOR AIK BANKE:

